

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pedagogická fakulta
Katedra geografie

Mapování sakrálních objektů v mikroregionu Vodňan

Václav Blahout

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Martin Blažek
České Budějovice, 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě pedagogickou fakultou, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích

Poděkování:

Na tomto místě bych rád poděkoval panu Mgr. Martinu Blažkovi, vedoucímu mé bakalářské práce na téma „**Mapování sakrálních objektů v mikroregionu Vodňan**“ za trpělivost a čas, který mi při zpracování bakalářské práce věnoval, za jeho cenné rady a připomínky. Dále bych také rád poděkoval všem, jejichž pomoc přispěla k napsání této práce.

Speciální poděkování musí patřit Mgr. Michalu Vančurovi, Ph.D. a RNDr. Stanislavu Kraftovi, kteří si našli čas a odhalili nesrovnalosti v minulém zadání mé bakalářské práce a pomohli tuto nepříjemnou situaci vyřešit.

Anotace:**Blahout, V.: Mapování sakrálních objektů v mikroregionu Vodňan**

Předkládaná bakalářská práce se zabývá sakrálními objekty ve spádovém území ORP Vodňany a dělí se na více částí. Úvodní část práce se skládá z terénního výzkumu řešeného území, při kterém došlo k fotodokumentaci sledovaných sakrálních objektů, zaznamenání geografické polohy, zaznamenání typologizace jejich druhu, stupně a důvodů poškození. Své poznatky jsem zhodnotil v části zabývající se důvody rozmístění sakrálních objektů ve sledovaném území, společně s typologizací sledované sakrální krajiny. Práce obsahuje i metodiku vytvoření geodatabáze v softwaru ArcGIS 9.3 a přehledné mapy související s tématem.

Klíčová slova: sakrální objekty, poškození objektů, Vodňany, terénní výzkum, religiozita

Abstract:**Blahout, V.: Mapping of sacral objects in the micro region of Vodňany**

The present thesis deals with the sacral objects in the catchment area ORP Vodnany, and is divided into several parts. The preliminary part consists of field research of the area, whereat reached the photograph of studied sacral objects, furthermore monitoring of the geographic position, charting of typology of its kind, the degree and the reasons of the damage. I described these findings in the section concerned the reason of the sacral objects position in the monitored area, together with the typology of the observed sacral landscape. The piece of work includes the methodology of creating geo-databases and the synoptic maps connected with the topic in ArcGIS 9.3. software.

Key words: sacral objects, objects damage extent, Vodňany, field research, religiosity

OBSAH:

1. ÚVOD.....	1
2. ROZBOR LITERATURY A TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	3
3. METODIKA.....	5
3.1. POPIS DIGITALIZACE SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ.....	5
3.2. METODIKA PŘIŘAZOVÁNÍ ATRIBUTŮ SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ DO ATRIBUTOVÉ TABULKY.....	7
3.3. NÁVRH PODKLADOVÝCH MAPOVÝCH VRSTEV.....	10
3.4. VYTVOŘENÍ GEODATABÁZE.....	13
4. DATOVÉ ZDROJE.....	15
5. TYPOLOGIE SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ.....	17
5.1. KOSTEL.....	17
5.2. KAPLE.....	18
5.3. VÝKLENKOVÁ KAPLE.....	18
5.4. BOŽÍ MUKA.....	19
5.5. FARA.....	20
5.6. ZVONICE.....	20
5.7. ZVONIČKA.....	21
5.8. KŘÍŽOVÁ CESTA.....	22
5.9. HŘBITOV.....	23
5.10. SYNAGÓGA.....	23
5.11. ŽIDOVSKÝ HŘBITOV.....	24
6. TERÉNNÍ VÝZKUM.....	26
7. GEOGRAFICKÉ ASPEKTY ROZMÍSTĚNÍ SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ VE SPÁDOVÉM ÚZEMÍ ORP VODŇANY.....	28

7.1. CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ.....	28
7.2. SAKRÁLNÍ OBJEKTY V KATASTRÁLNÍCH ÚZEMÍ OBCÍ.....	29
7.2.1. BAVOROV.....	29
7.2.2. BLANICE.....	29
7.2.3. BÍLSKO.....	30
7.2.4. ČICHTICE.....	31
7.2.5. DRAHONICE.....	32
7.2.6 CHELČICE.....	33
7.2.7. KRAŠLOVICE.....	34
7.2.8. LIDMOVICE.....	34
7.2.9. NESTANICE - POUTNÍ MÍSTO LOMEC.....	34
7.2.10. SKOČICE.....	35
7.2.11. STOŽICE.....	37
7.2.12. VODŇANY.....	37
7.3. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ SAKRÁLNÍ OBJEKTY	
V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ.....	40
7.3.1. RELIGIOZITA.....	40
7.3.2. SEKULARIZACE.....	41
7.3.3. VLASTNICKÉ VZTAHY.....	42
7.3.4. VELIKOST OBCE.....	42
7.3.5. VZDÁLENOST OD CENTRA	43
7.3.6. VZTAH SAMOSPRÁVY A CÍRKVE.....	43
7.3.7. PŘESHraniční spolupráce.....	43
7.3.8. OSOBNOST FARÁŘE.....	43
7.3.9. AKTIVITA A ZÁJEM OBYVATEL.....	44

7.3.10. MÍSTNÍ UMĚLEC, ŘEMESLNÍK.....	44
7.3.11. MECESNÁŠ, SPONZOR.....	44
7.4. PAMÁTKOVÁ OCHRANA SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ.....	44
8. ZÁVĚR.....	45
9. POUŽITÁ LITERATURA.....	46
10. POUŽITÉ ZKRATKY.....	49
11. SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK.....	50
12. SEZNAM PŘÍLOH.....	51
13. PŘÍLOHY.....	52

1. ÚVOD

Svou bakalářskou práci s názvem „Mapování sakrálních objektů v mikroregionu Vodňan“ jsem si vybral z několika důvodů. První z nich byl ten, že mě vždy fascinovalo, jak v dobách dávno minulých lidé dokázali stavět hrady, zámky, katedrály, královské paláce apod. bez moderních metod, nářadí a materiálů. Soudobé, tak i dnešní obyvatelstvo zcela jistě tyto stavby museli uchvacovat jak svou monumentálností, tak i svojí architektonickou podobou. Nejinak je tomu i u významnějších sakrálních objektů (kostely, kaple, zvonice, fary, synagogy, hřbitovy a křížové cesty), tak i u drobných sakrálních památek (výklenkové kaple, boží muka a zvoničky). Proto se tyto stavby staly předmětem mé práce.

Druhý důvod, proč jsem si zvolil právě toto téma je, že po nástupu na PF JCU, Katedru geografie jsem se začal zajímat o Geografické informační systémy. Přišlo mi zajímavé, kolik tyto programy dokáží ušetřit času, zkvalitnit a zpřesnit tvorbu map různých zaměření. Tato znalost a orientace v problému je důležitá pro novodobé uchazeče v oboru geografie, o práci na z větší části zaplněném trhu práce.

Třetí důvod je ten, že ačkoliv nejsem věřící člověk, není mi lhostejné v jakém architektonickém stavu, nebo jak jsou v současnosti sakrální objekty využívány. Proto některé mapové výstupy a geodatabáze pomůže zvýšit povědomí o těchto kulturně historických památkách. Díky tomu se může např. zvýšit efektivnost v rozdělování dotací na rekonstrukci staveb od různých vládních i nevládních organizací. Geodatabáze také zpřesní lokalizaci těchto staveb v krajině jak pro běžné turisty, tak i pro úřady.

Sakrální stavby různých typů byly vždy nedílnou a důležitou součástí české krajiny, k nimž obyvatelé vzhlíželi, jako k symbolu propojení s Bohem a vztah místních obyvatel k nim byl odrazem určité místní identity. V průběhu času avšak ztrácely svůj význam, hlavně v období 40-ti leté totality, kdy vládnoucí komunistická strana soustavně potlačovala vliv všech církví na našem území. Proto se většina sakrálních staveb po roce 1989 nacházela v zuboženém stavu. Některé stavby byly dokonce zničeny nebo zcela přebudovány k jiným účelům. Proto jsem se bakalářské práce chopil s velkou chutí přiblížit lidem, kteří se o tuto problematiku příliš nezajímají, v jakém stavu jsou naše sakrální památky.

Bakalářská práce má více cílů, které s sebou vzájemně souvisejí. Jedním z cílů je, při terénním výzkumu, lokalizace všech sledovaných sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany, a jejich následná fotodokumentace. Takto získané polohy sledovaných sakrálních objektů digitalizují do geodatabáze v prostředí softwaru ArcGIS 9.3. Ta bude

sloužit pro pohodlné určení polohy v rámci katastrálních území obcí ve sledovaném území. Všechny sakrální objekty jsou od sebe dosti odlišné jak svou polohou v prostoru, tak svou architektonickou podobou. Proto se v další části práce pokusím od sebe jednotlivé druhy odlišit a názorně objasnit jejich rozdíly.

V krajině můžeme nalézt stavby, které i po 20-ti letech od pádu totalitního režimu neprošli rekonstrukcí. Proto se pokusím zaznamenat jejich stupeň poškození. A také jestli jsou památkově chráněny Národním památkovým úřadem a kdo je vlastníkem objektu. V poslední části mé práce se pokusím objasnit geografické aspekty rozmístění sakrálních památek ve správním obvodu ORP Vodňany a pokusím se vytvořit i typologii sakrální krajiny.

2. ROZBOR LITERATURY A TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Obsáhlá publikace *Nové kostely a kaple z konce 20. století v České republice* (VAVERKA, J. a kol., 2001) obsahuje velmi podrobnou analýzu, z názvu vypovídajících sakrálních objektů, se zaměřením na jejich architektonické ztvárnění u nově vybudovaných staveb ke konci 20. století. Krátké subkapitoly se také zabývají dalšími typy drobných sakrálních staveb.

V případě typologizace sledovaných sakrálních objektů typu božích muk poskytla cenné informace kniha *Zděná boží muka v jižních Čechách* (HÁJEK, P., 2009). Obsáhla kniha charakterizuje jednotlivé stavebně-konstrukční prvky zděných božích muk a jejich rozdíly od příbuzných staveb typu výklenkových kaplí. Dílo obsahuje i obecný původ, funkci a historický vývoj jednotlivých božích muk lokalizovaných v řešeném území, doplněnou fotografiemi a mapami.

Další zásadní publikace, v níž bylo vycházeno při typologizace sakrálních objektů typu zvonice a zvonička, nesla název *České, moravské a slezské zvonice* (KUČA, K., 2001). Kniha obsahuje poměrně rozsáhlou typologizaci zvoníc vyskytující se na českém, moravském, slezském a z části polském území Kladska, se zaměřením na jejich architektonickou podobu, konstrukční aspekty a využití materiálu (dřevo, kámen, jejich kombinace). Druhou nejpodstatnější část textu představuje katalog zvoníc, doplněný současnými i dobovými fotografiemi a mapovými přehledy. Jediná zvonice lokalizovaná ve spádovém území ORP Vodňany na poutním místě Lomec, nebyla v knize vůbec zmíněna.

V případech charakteristik sledovaných židovských objektů typu synagoga a židovský hřbitov byly využity knihy *Židovské památky v Čechách a na Moravě* (FIEDLER, J., 1992) a *Židovské památky Čech* (ROZKOŠNÁ, B., JAKUBEC, P., 2004). Obě publikace seznamují čtenáře s nejzákladnějšími termíny židovského osídlení a abecední seznamy lokalit obsahují pouze základní charakteristiky židovských objektů.

Publikace *Encyklopedie světové architektury: Díl 1, A/K.* (DUDÁK, V., 2000) a *Malý slovník pojmů sakrální architektury* (CHODURA, R., 1999) jsou charakteristické svým poměrně stručným popisem jednotlivých staveb seřazených podle abecedního pořadí.

Kniha *Děkanství kostel Narození Panny Marie ve Vodňanech* (LOUŽENSKÝ, J., 1996) posloužila hlavně pro charakteristiku nejvýznamnějších Vodňanských sakrálních památek a poskytla i stručné informace ohledně dalších křesťanských staveb v blízkém okolí.

Za zmínku též stojí kniha *Skočice* (HAVRÁNEK, L., 2010) mapující obec od jejich prvních písemných zpráv až po současnost. Krátké články se též věnují obecním sakrálním památkám a objasňují příčinu jejich vzniku.

Poměrně významným zdrojem o sakrálních objektech v okolí Vodňan, byly články ve *Vodňanských novinách*. Články *V Lidmovicích vyrostla nová kaplička* (BERKA, R., 2003), *Svatováclavská kaplička u Skočic* (BERKA, R., 2004) a *Drobné sakrální památky na Vodňasku – kaple a kapličky v Drahonicích* (HUNEŠ, R., 2006) se zabývají obecným popisem a argumenty výstaveb uvedených výklenkových kaplí.

Pro vytvoření typologie sakrální krajiny posloužily dva zásadní články, *Geografický výzkum religiózní krajiny Česka* (HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., 2007) a *Sakrální objekty v krajině jako nedílná součást českého venkova* (HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., 2011), které popisují typologizaci sakrálních objektů na území České republiky, faktory jejich vývoje a také metodiku terénního výzkumu.

Před samotným vypracováním bakalářské práce byly stanoveny čtyři hypotézy na které v průběhu textu budou nalezeny odpovědi. Domněnka bude potvrzena nebo vyvrácena.

- V každém katastrálním území se bude nacházet alespoň jeden sledovaný sakrální objekt
- Sledované sakrální objekty zapsané na seznamu chráněných památek NPÚ nejsou fyzicky poškozeny
- Sledované sakrální objekty ve vlastnictví církve nejsou fyzicky poškozeny
- Větší míra religiozity se bude nacházet v dopravně bližších obcích města Vodňany

3. METODIKA

Přehledné mapy a geodatabáze, vytvářené podle kartografických pravidel a zásad, byly zpracovány pomocí geografických informačních systémů v softwaru ArcGIS 9.3.

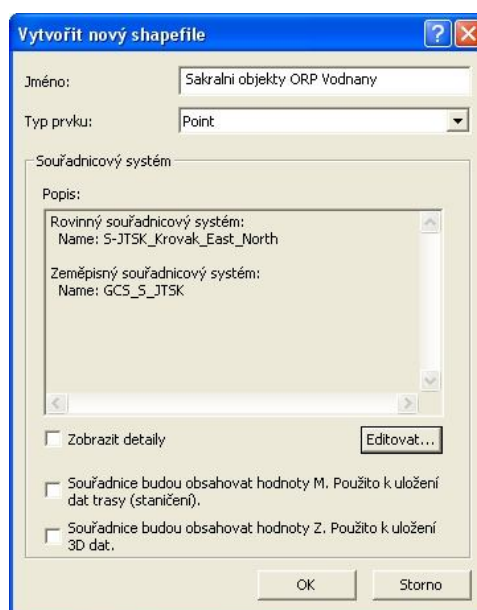
Geografické informační systémy (GIS) jsou počítačové programy, které slouží k prostorové vizualizaci dat. Takto vytvořené modely dat lze využít v nejrůznějších oborech lidské činnosti (např. geografie, kartografie, meteorologie, geometrie a další). Geografická data prezentována body, liniemi a polygony, obsahují prostorové, popisné a případně i časové informace. (BŘEHOVSKÝ, online)

3.1. POPIS DIGITALIZACE SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ

Pro založení nové vrstvy (shapefile) do které se budou zanášet jednotlivé body sledovaných sakrálních objektů, vytvořím v ArcCatalogu, který je součástí programového balíčku ArcGIS 9.3. Nejprve vybereme vhodné umístění pro náš adresář, ve kterém se po založení vytvoří shapefile, a ve kterém je umístěn soubor s mapovými podklady nezbytné pro lokalizaci objektů.

Na horní liště vybereme *Soubor > Nový > Shapefile*. Otevře se nové okno, ve které provedeme pojmenování nově tvořící se vrstvy a také zvolíme geometrický typ prvků > *Point*, z důvodu zanášení pouze samostatných bodů.

Obrázek č.1: Založení nové vrstvy (shapefile)

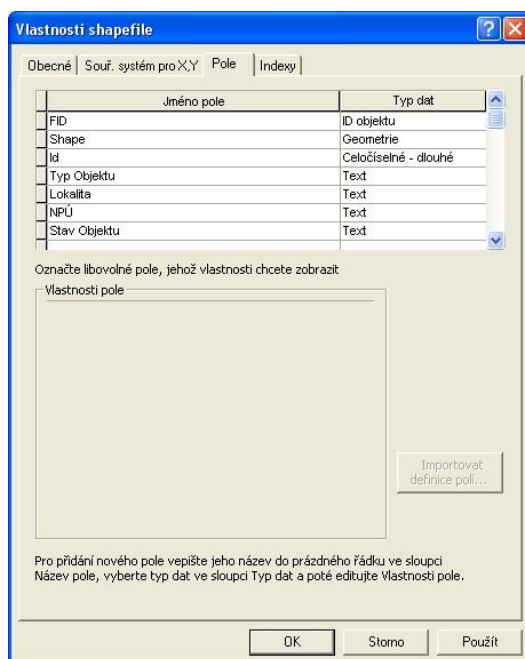

ZDROJ: vlastní šetření, 2010

V této části zbývá už pouze zvolit odpovídající souřadnicový systém pro řešené území tj. Česká republika. Klikneme na tlačítko Editovat a vybereme předdefinovaný souřadnicový systém tj. *Projected Coordinate Systems > National Grids > S-JTSK Krovak EastNorth.prj*. Tento souřadnicový systém se používá pro mapy České republiky různých zaměření a je vázán na Křovákovo zobrazení Besselova elipsoidu. Po načtení souřadnicového systému klikneme na *OK* a v úvodním okně *Vytvořit nový shapefile* opět na *OK*. Tímto se vytvořila vrstva, do které se budou podle polohy zanášet sakrální objekty.

Nyní se musí založit atributová tabulka s odpovídajícími kategoriemi. Na vytvořenou novou vrstvu (shapefile) klikneme pravým tlačítkem myši a vybereme *Vlastnosti* a záložku *Pole*. Do sloupce *Jméno pole* zapíšeme *Typ objektu* o řádek níže *Lokalita*, *Stav objektu*, *NPÚ*. Ve druhém sloupci *Typ dat* pro všechny kategorie vybereme *Text*. Tímto jsme dotvořili atributovou tabulku, do které při následné editaci budeme zapisovat jednotlivé atributy sakrálních objektů.

Obrázek č.2: Vytvoření atributové tabulky

ZDROJ: vlastní šetření, 2010

Nyní máme vytvořenu bodovou vrstvu, kterou otevřeme v ArcMap. U obou podkladů se musí shodovat souřadnicový systém (S-JTSK), jinak by zanášení geobodů nebylo přesné. Jako mapový podklad použijeme ortofotomapsu přístupnou přes IMS server z Národního geoportálu INSPIRE.

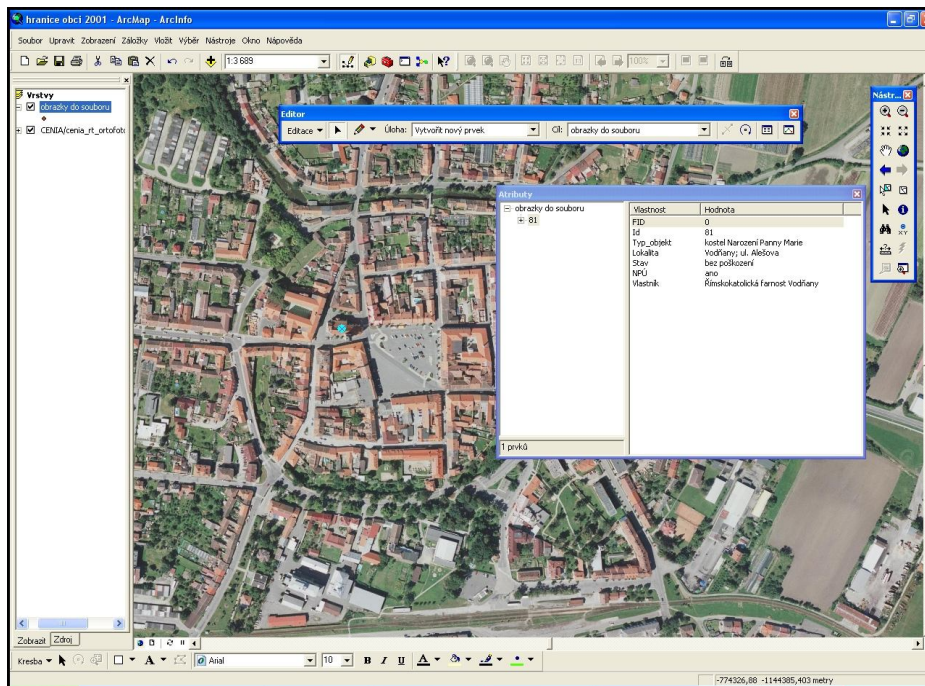
Aby jsme mohli přikročit k samotnému zanášení geobodů do shapefile na horní liště vybereme *Zobrazení > Lišty nástrojů > Editor*. Otevře se nová záložka *Editor* s funkcemi pro editaci. Na jednotlivých mapách lokalizujeme sakrální objekt a zahájíme editaci. Pro zanášení bodu zvolíme příslušnou ikonu (*symbol tužky*) a zaneseme ho na lokalizovaný objekt. Poté zvolíme ikonu pro editaci (*symbol šipky*) a na námi zanesený objekt klikneme pravým tlačítkem myši a vybereme *Vlastnosti*. Nyní do atributové tabulky zapíšeme jednotlivé hodnoty pro předem vytvořené kategorie.

3.2 METODIKA PŘÍŘAZOVÁNÍ ATRIBUTŮ SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ DO ATRIBUTOVÉ TABULKY

Do řádku *Id* zapíšeme identifikační číslo sakrálního objektu. Řádek *Typ objektu* slouží jako hlavní identifikační nástroj (př. kostel)¹, podle kterého budeme jednotlivým objektům přiřazovat v mapových výstupech odpovídající symboly (viz. Tab. č. 1). Do dalšího řádku *Lokalita* zapíšeme katastrální území obce, ve kterém byl sakrální objekt lokalizován. V případě lokalizování sakrálního objektu uvnitř města, zapíšeme také název ulice a v případě farních budov nebo synagóg i číslo popisné. Na dalším řádku *Stav* u nemovitých omítnutých staveb typu kostel, kaple, výklenková kaple, boží muka, zvonice, zvonička uvedeme míru poškození. Stavba typu křížová cesta je tvořena pouze dřevěnými kříži, kvalifikoval jsem ji proto jako dřevostavbu. U objektů typu hřbitova, farní budovy a synagogy pouze uvedeme, jestli je objekt využíván, nevyužíván svému původnímu účelu, profánně využíván nebo profánně nevyužíván. Jelikož ve spádovém území ORP Vodňany, nesídlí žádná židovská komunita. Usoudil jsem, že židovské hřbitovy nejsou využívány a zaměřil jsem se pouze na to, jestli u objektů proběhla rekonstrukce či nikoliv. (viz. Tab. č. 2). Na řádek *NPÚ* zapíšeme, jestli je sakrální objekt zapsán na seznamu chráněných památek Národním památkovým úřadem či nikoliv. Poslední řádek ponese název *Vlastník* a bude do něj zapsán vlastník objektu. Po dokončení zápisu do předem vytvořených kategorií doplním do atributové tabulky souřadnice pro lepší lokalizaci v terénu pomocí např. GPS zařízení. Tento úkon provedeme přes *Otevřít atributovou tabulku > Přidat Pole > Výpočet geometrických veličin*. Jako jednotky byly zvoleny metry, s nimiž souřadnicový systém S-JTSK pracuje. "Poloha X" určuje zeměpisnou délku a "Poloha Y" určuje zeměpisnou šířku. Řádek stav bude sloužit pro kvalifikaci primárního mapového výstupu sledovaných sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany.

¹ název "kostel Narození Panny Marie" se bude zobrazovat jen v geodatabázi

Obrázek č. 3: Zápís hodnot do atributové tabulky

ZDROJ: vlastní šetření, 2010

Tabulka č. 1: Symboly sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany

TYP OBJEKTU	SYMBOL
Kostel	☩
Kaple	⦿
Výklenková kaple	⦿
Boží muka	⚡
Zvonice	⦿
Zvonička	⦿
Křížová cesta	⚡
Fara	⦿
Hřbitov	⚡
Synagoga/modlitebna	⦿
Židovský hřbitov	⚡

ZDROJ: vlastní šetření, 2010

Tabulka č. 2: Stav sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany

STAV OBJEKTU	BAREVNÁ STUPNICE	ČETNOST
bez poškození		61
mírně poškozena fasáda		17
mírně poškozena střecha		2
mírně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha		8
silně poškozena fasáda		1
silně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha		4
profánně využívaný		4
profánně nevyužívaný		1
využívaný		7
nevyužívaný		5
dřevostavba		1
rekonstruováno		2

ZDROJ: vlastní šetření, 2010

Sekundární a terciární mapový výstup se zabývá vztahem NPÚ k sakrálním objektům a jejich vlastnické struktury. Symboly sakrálních objektů jsou shodné s primárním mapovým výstupem, jen došlo ke změně barevné stupnice a stupně poškození (Viz. Tab. č. 3 a č. 4). V případech objektů typu kostel, kaple, výklenková kaple, boží muka, zvonice a zvonička došlo pouze ke změně kvalifikace poškození na stavby nepoškozené nebo jakýmkoliv způsobem poškozené. V případě fary, synagogy/modlitebny byl způsob využití zcela potlačen a došlo k zaměření pouze na to, jestli je budova jakkoliv poškozena nebo je ve fyzicky nepoškozeném stavu. U hřbitovních areálů bylo opět upuštěno od způsobu využití a bylo na objekty nahlíženo jestli jsou nepoškozeny nebo poškozeny. Pokud byly na hřbitově lokalizovány např. poškozené náhrobky, velmi zarostlý travní porost nebo dokonce nápisy vandalů byl objekt charakterizován jako poškozený. Udržovaný hřbitovní areál byl kvalifikován jako nepoškozený. V případě křížové cesty, která je tvořena pouze dřevěnými kříži vystavených v roce 1995 byl, objekt kvalifikován jako nepoškozený.

Tabulka č. 3: Památková ochrana sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany

PAMÁTKOVÁ OCHRANA	BAREVNÁ STUPNICE	ČETNOST
památkově nechráněn - nepoškozen		30
památkově nechráněn – poškozen		52
památkově chráněn – nepoškozen		21
památkově chráněn - poškozen		10

ZDROJ: vlastní šetření, NPÚ, 2010

Tabulka č. 4: Vlastnická struktura sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany

VLASTNICKÁ STRUKTURA	BAREVNÁ STUPNICE	ČETNOST
církevní vlastnictví - poškozen		5
církevní vlastnictví - nepoškozen		23
obecní vlastnictví - poškozen		30
obecní vlastnictví - nepoškozen		53
soukromé vlastnictví - nepoškozen		2

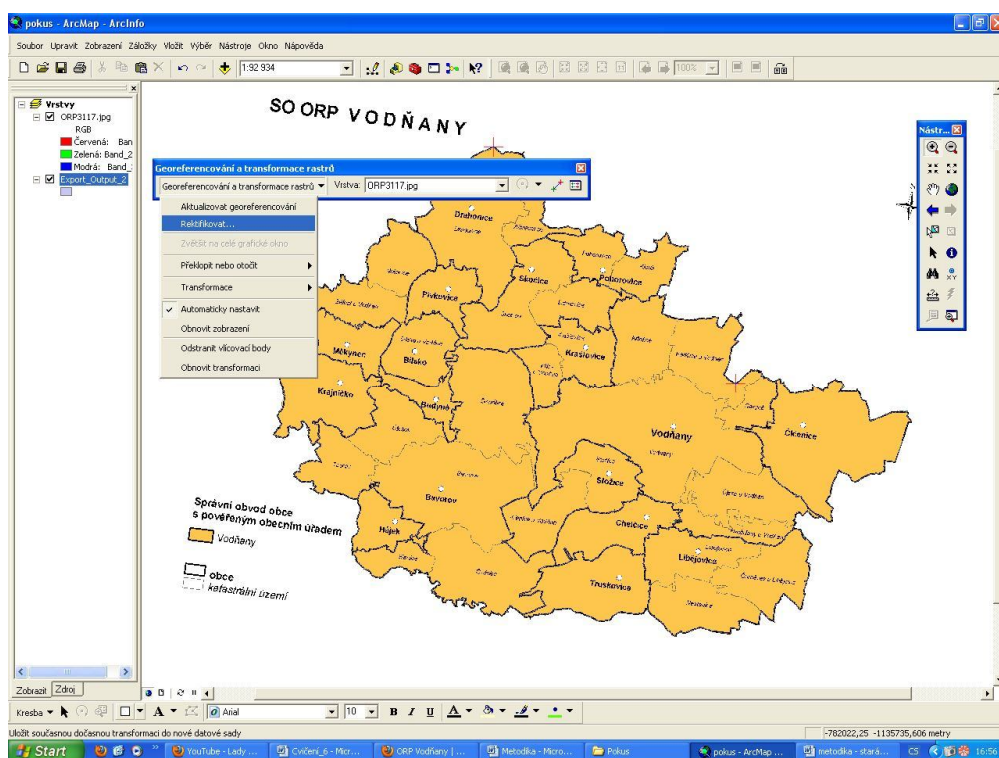
ZDROJ: vlastní šetření, ČÚZK, 2010

3.3. NÁVRH PODKLADOVÝCH MAPOVÝCH VRSTEV

Jako podkladovou mapu pro sledovaný mikroregion využijeme administrativní mapu správního obvodu ORP Vodňany, kde jsou podrobně zobrazeny hranice obcí a katastrálních území. Kterou nalezneme na internetových stránkách Českého statistického úřadu.

V ArcMap si načteme shapefile území obcí celé České republiky pocházející z databáze ArcCR500. V atributové tabulce vybereme samotné obce nacházející se v mikroregionu ORP Vodňany. Pro samotnou práci s vybranými obcemi musíme vytvořit nový podklad (shapefile). Na vrstvu obce klikneme pravým tlačítkem a zvolíme *Data > Exportovat data > zdrojová data této vrstvy > OK* a přidáme exportovaná data jako novou vrstvu do současné mapy.

Obrázek č.5: Spojení mapových vrstev

ZDROJ: vlastní šetření, 2010

Tabulka č. 5: Retifikace

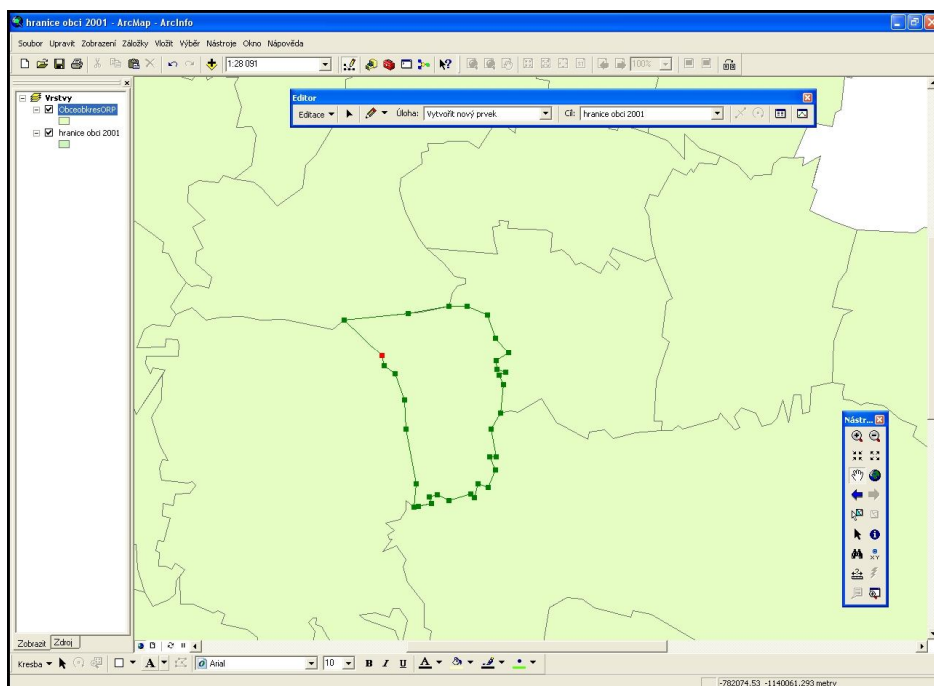
Velikost pixelu	Libovolné (určí počítač)
Typ převzorkování	Kubická interpolace
Výstupní umístění	Libovolné
Formát	JPG
Kvalita komprese	100 %

ZDROJ: vlastní šetření, 2010

Tímto jsme zasadili mapový podklad do souřadnicového systému. Pro následnou digitalizaci musíme vytvořit dva nové shapefile stejně jako v bodu 3.1., jen změníme typ prvků z *Point* na *Polygon* z důvodu zanášení území obcí. Jeden shapefile bude sloužit pro digitalizaci území obcí a druhý pro digitalizaci katastrálních území. Do *Atributové tabulky* budeme zanášet názvy obcí a katastrálních území. Nyní máme vytvořenu bodovou vrstvu, kterou načteme v ArcMap. Při samotné digitalizaci využijeme lištu *Editor*, jako při zanášení bodů sakrálních objektů. Musíme zvolit cíl digitalizace, kterou bude georeferencovaná nová

mapa, a také v liště pod nabídkou *Editace* zvolíme *Přichytávání* a zaškrtneme *Lomový bod*, *Linie* a *Konec*. To způsobí pohodlnější digitalizaci území. Pomocí ikony *Editace* (*symbol šipky*) se provádí samotná editace, kterou ukončíme dvojklikem na koncový bod. Tímto způsobem obkreslíme podkladovou mapu a vytvoříme požadované nové vrstvy (shapefile) hranicí obcí a katastrálních území ve spádovém území ORP Vodňany. Editaci uložíme a ukončíme.

Obrázek č. 6: Digitalizace území

ZDROJ: vlastní šetření, 2010

3.4. VYTVOŘENÍ GEODATABÁZE

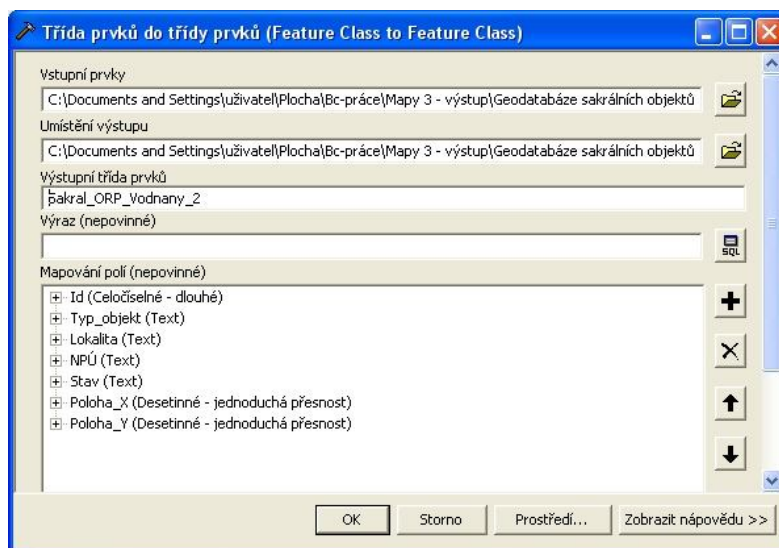
Geodatabáze je aplikace sloužící k přiřazení interaktivní prostorové informace k parametrům v atributové tabulce objektů.

Spustíme ArcCatalog a v levém sloupci ArcCatalogu rozklikneme složku, ve které se nachází shapefile sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany. Na horní liště vybereme *Soubor > Nový > Osobní geodatabáze*. Soubor s koncovkou *.mdb* rozklikneme a opět na horní liště vybereme *Soubor > Nový > Datová sada prvků*, kterou pojmenujeme a zvolíme *Další*. V této části záložky *Nová datová sada prvků* zvolíme odpovídající souřadnicový systém jako u shapefile, jinak by hrozilo nepřesné zobrazení geobodů tj.

Projected Coordinate Systems > National Grids > S-JTSK Krovak EastNorth. Vertikální souřadnicový systém nebudeme zadávat, protože geodatabáze bude zobrazovat sakrální objekty pouze v rovinné mapě. Tolerance souřadnic a tolerance *Z* a *M* ponecháme na nastavených hodnotách (0,001) a zvolíme *Dokončit*.

V dalším kroku klikneme pravým tlačítkem myši na shapefile sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany a zvolíme *Exportovat > Do geodatabáze (jednotlivě)*. Na nové záložce *Třída prvků do třídy prvků* zvolíme umístění výstupu tj. vytvořená geodatabáze a pojmenujeme *Výstupní třídu prvků* a stiskneme *OK*. V polední fázi procesu vložíme jako podkladové vrstvy polygony obcí, katastrálních území a bodové vrstvy sídel, osad a poutního místa, stejným způsobem jako u vrstvy sakrálních objektů a vyplníme nejzákladnější *Metadata*. Výstupní geodatabáze bude vypálena na CD a přiložena do tištěné podoby bakalářské práce.

Obrázek č. 8: Export shapefile do geodatabáze

ZDROJ: vlastní šetření, 2010

4. DATOVÉ ZDROJE

Nejprve bylo nutné, seznámit se s nerozmanitějšími datovými zdroji, zabývající se nemovitými památkami. K tomu posloužila čtyřdílná encyklopedie Umělecké památky Čech A – Ž (POCHE, E., a kol. 1977, 1978, 1980, 1982) obsahující seznam kulturně – historických památek, včetně sakrálních, na území Čech, podle abecedního uspořádání obcí. Publikace také poskytuje zevrubné informace povětšinou o významnějších sídlech a významnějších sakrálních stavbách nacházející se v intravilánu obce. Naopak drobnější sakrální stavby typu výklenková kaple a boží muka nejsou v některých případech vůbec zmíněny.

Na internetových stránkách NPÚ v sekci Intranet/ Monument se pod odkazem Nemovité památky nachází seznam kulturních památek ČR. Z uvedeného seznamu jsem vyseletoval sledované území a mnou hledané typy sakrálních objektů. Jelikož v seznamu jsou uvedeny jen objekty chráněny NPÚ, získal jsem datový zdroj pro jeden z mapových výstupů a rámcovou představu, kolik objektů naleznu v terénu.

Na Městský úřad Vodňany, odbor stavební a územního plánování, jsem se obrátil s žádostí poskytnutí o mapy sakrálních objektů, ale setkal jsem se, se zamítavou odpovědí, jelikož v zákoně není výslovně uvedena povinnost tyto objekty zaznamenat do map a archivovat.

Jako primární mapový podklad, po konzultaci s odborným pracovníkem NPÚ v Českých Budějovicích, zabývající se problematikou sakrálních objektů, PhDr. Pavlem Hájkem, mi byla doporučena turistická mapa z internetového serveru www.mapy.cz. Tato mapa je nepřesná v tom, že typologie staveb často neodpovídala skutečnému typu stavby v terénu. Např. výklenková kaple sv. Josefa v obci Drahonice je označena jako kříž, výklenková kaple sv. Václava nacházející se na lesní cestě z obce Skočice na vrch Hrad je označena jako památník, obřadní smuteční síň na hřbitově v Bavorově je označena jako kaple, návesní výklenková kaple v obci Lidmovice není označena na mapě vůbec a další. Proto bylo nutné detailně prozkoumat celé sledované území, k tomu byly využity i znalosti místních obyvatel příslušné obce či osady.

Mapy III. Vojenské mapování byly využívány hlavně v případech lokalizování sakrálních objektů mimo současnou dopravní síť v těžko přístupném terénu. Z polohy v terénu a polohy objektu v mapě bylo možné vyčíst, kde se objekt v druhé polovině 19. století, kdy tyto mapy vznikaly, nacházel.

Pro zjišťování vlastnické struktury nemovitých sakrálních objektů posloužili data z vektorových map Českého úřadu zeměměřického a katastrálního. Všechny rozměrově větší

objekty mají své vlastní parcelní číslo a uvedeného vlastníka. Drobné objekty typu výklenková kaple, boží muka a křížová cesta většinou nemají své vlastní parcelní číslo, proto je poměrně obtížné zjistit vlastníka objektu. Proto bylo nutné provádět rozhovory s představiteli církevní i profánní sféry týkající se vlastnictví těchto objektů.

5. TYPOLOGIE SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ

Níže uvedené sakrální objekty byly vybrány jako předmět výzkumu z důvodů jejich nepřehlédnutelnosti v obecní zástavbě i ve volné krajině. Svou architektonickou, v drtivé většině velmi zdobnou, ornamentikou dodávají okolní krajině určitý specifický nádech nadpřirozena a spojení s Bohem. Ačkoliv v krajině je možno narazit na vysoké množství sakrálních objektů typu kříže a zanedbatelného počtu soch a obrázků světců, bylo od jejich inventarizace upuštěno z důvodů jejich nevelkého významu na religiózní krajinu.

5.1. KOSTEL

Jedna z nejvýznamnější křesťanská staveb byla v minulosti označována mnoha nejrůznějšími výrazy jako např. Boží stánek, dům Nejvyššího, Chrám atd. Při stavbě kostela, při kterých jako stavební materiál sloužilo dřevo, kámen nebo cihlové zdivo, se uplatňovalo nové technické zdokonalení dřívě, než tomu bylo u jiných budov, a proto byl kostel považován za stavbu jednu z nejnáročnějších. Díky svým výrazným architektonickým prvkům, lze u stavby typu kostel, poměrně přesně zdokumentovat vývoje jednotlivých stavebních slohů. Základní půdorysná forma kostela je tvořena čtvercem, kruhem, křížem, polygonem nebo jejich vzájemnými kombinacemi. Stavba svou polohou v zástavbě nebo v krajině výrazně ovlivňuje celkový vzhled místa a jev drtivé většině orientována hlavním oltářem na východ.

Funkční charakteristika kostelů:

- Farní – hlavní kostel farnosti (nejnižší administrativně správní jednotka církve)
 - Filiální – vedlejší kostel farnosti, vznikající bez ustanovení samostatné farnosti
 - Poutní – kostel situován na místo opředené zázraky
 - Hřbitovní – stavba budována poblíž hřbitovů mimo hradby města
 - Klášterní – budova sloužící potřebám křesťanských řádů nebo náboženských obcí
- (VAVERKA, J. a kol., 2001)

5.2. KAPLE

Pod termínem kaple (od latinského slova *capella*) se rozumí menší sakrální modlitebna stojící v krajině samostatně nebo začleněna do chrámové lodi kostela, zpravidla čtvercového, kruhové, půlkruhového nebo oválného půdorysu, zakončena jehlanovitou střechou nebo barokní cibulovou kupolí. Kaple byly většinou situovány na obecních návších, kde, (tuhle čárku vymaž) zastávaly funkci kostela a sloužily jako místo k pobožnosti. V krajině se setkáme i s kaplemi, které vznikaly jako významná poutní místa, nebo se nacházely v blízkosti významných pramenů a vrcholů. Samotnými staviteli kaplí byly prostí venkované nebo soudobí uznávaní architekti.

"Kaple jsou určeny ke zvláštním druhům pobožnosti: např. křestní kaple (baptisterium), náhrobní kaple, pohřební kaple (budována na hřbitově, zpravidla větších rozměrů, konají se v ní pohřby) soukromá kaple, hřbitovní kaple (může plnit funkci kaple pohřební, obvykle však slouží k pobožnosti přímo na hřbitově), poutní kaple." (DUDÁK, 2002)

V Českých zemích byly tyto stavby většinou zakládány po bitvě na Bílé hoře (1620) v rámci rekatolizace obyvatelstva císařem Ferdinandem II. Naopak negativní období, pro sakrální památky včetně kaplí, nastalo za vlády císaře Josefa II (1780-1790), kdy byly objekty odsvěcovány a pokud je někdo nespravoval - zchátraly nebo sloužily jako zdroje levného stavebního materiálu. Až s nástupem romantismu, od začátku 19. století, začalo docházet k postupné rekonstrukci staveb. (HÁJEK, T., BUKAČOVÁ, I., 2006)

5.3. VÝKLENKOVÁ KAPLE

Výklenkové kaple neboli kapličky můžeme většinou zařadit mezi drobné sakrální stavby, stejně jako boží muka. Dosahují však většinou nižší výšky a hlavním prostorem, jak už samotný název napovídá, je menší nebo větší výklenek či výklenky. V samotných výklencích se většinou nacházeli obrázky či sošky rozličných světců. V českých zemích nejvíce se vyskytující Panna Marie, sv. Jan Nepomucký vyskytující se v blízkosti mostů, český patron sv. Václav, sv. Anna, sv. Antonín či Nejsvětější Trojice (označení Boha ve třech osobách – Otec, Syn a Duch svatý).

Výklenkové kaple se většinou nacházely při polích, cestách a na okrajích vsí a sloužily k malé modlitbě při práci na polích, k prosbám za úrodu, déšť, zdraví dítěte a k dalším denním potřebám prostého venkovského lidu. Právě obyvatelé vsí byli nejčastěji stavitelé

těchto staveb. Sloužily vlastně jako náhrada kostela nebo kaple, pro konání soukromé modlitby během dne, nebo jako místo zastavení a nabrání sil pro poutníky putující k poutním svatým místům. Od staveb vystavěných na okrajích vsí, zpravidla začínal pohřební průvod pro uložení nebožtíka na nedaleký hřbitov. Samotná výzdoba výklenků byla poměrně skromná, oltářík dekorovaly barvotiskové obrázky nebo lidová dřevorezba a malby na skle zdobily stěny. (HÁJEK, P., 2009)

5.4. BOŽÍ MUKA

Boží muka jsou chápány jako drobné sakrální objekty, jejichž konstrukce je vytvořena z kamene nebo cihelného, zpravidla omítnutého, zdiva. Jen ve zcela výjimečných případech tvoří hlavní konstrukční prvek dřevo.

Jak už samotné sousloví napoví, jedná se o připomínku utrpení Ježíše Krista, kterého nechal připoutat a bičovat Pilát Pontský u kamenného sloupu. Základní stavební charakteristika těchto staveb vychází hlavně ze soklu, z něj vyrůstá válcový nebo hranolový sloupek, na jehož vrcholu dosedá kaplice s výklenkem vhodná pro umístění obrazu nebo sošky světce, který byl patron zřizovatele stavby. Vrchol objektu je zakončen stříškou s křížem. Avšak v krajině můžeme nalézt i boží muka, která svou stavební formou připomínají spíše výklenkové kaple. Obecná hranice mezi těmito stavbami není příliš jasná, a to hlavně z důvodu chybějících historických zpráv o účelu a okolnosti vzniku jednotlivé stavby. Tento typ staveb je v odborné literatuře označován jako "boží muka přechodného typu".

Podle dochovaných a nepřítis jasných zpráv byla některá boží muka stavěna na místech válečných konfliktů a označují místo hromadných hrobů mrtvých vojáků. Jedná se hlavně o Třicetiletou válku (1618-1648), tři války o dědictví rakouské (1740-1763) a napoleonské války (počátek 19. století). Svým způsobem jsou to jakési pomníky obětem těchto hrůzných událostí, jak je známe v odlišné výtvarné podobě ve 20. století. Samotné kamenné nebo kovové kříže na vrcholech staveb zpravidla symbolizují násilnou a mučednickou smrt. Boží muka také mohou označovat místo, kde došlo k nějaké tragédii. Mezi nejčastější příčiny mohou patřit např. vražda, utonutí, zabití bleskem nebo v neposlední řadě také živelné pohromy nebo epidemie. Avšak u tohoto typu nalezneme rozdíl od božích muk spojených s válečným konfliktem – v tomto případě se nejedná o označení hromadného hrobu, ale pouze o pietní označení polohy, kde k tragické příhodě došlo.

Už i samotné umístění těchto sakrálních staveb stojí za uvažování. Ve středověku se mnoho pohanských model nacházelo na rozcestích, která v sobě ukrývala určitou negativní mysticitu. Proto se stavitelé božích muk snažili umísťovat svá díla na místa těchto pohanských symbolů. Avšak v současné krajině některá boží muka nalezneme uprostřed luk nebo polí, jsou dokonce umístěna v nepřiliš přístupných lesích nebo zasazena v městské zástavbě. Tento jev je způsoben změnou dopravní sítě v průběhu staletí. V poloze božích muk a hranicích pozemků také můžeme nalézt určité shody. (HÁJEK, P., 2009)

5.5. FARA

Fara slouží hlavně jako obydlí faráře a jako správní centrum farnosti. Dnes historicky cenné farní budovy byly budovány v hlavně bezprostřední blízkosti kostelů. Stavba má spíše světský charakter, jelikož primárně neslouží pro pronášení modliteb a dalších náboženských rituálů. Avšak není tomu vždy tak. Ve velkých farních budovách může být vystavěna i poloveřejná kaple nebo oratoř, kde se mohli věřící bezelstně obracet k bohu. Stavební rozložení budovy se skládalo z několika částí, každé charakterizované svou nezaměnitelnou funkcí.

- *"Část veřejná sloužila pro správu farnosti. Prostory by měly navazovat na hlavní vstup, být snadno dostupné, orientačně přehledné. Vestibul, který může zároveň sloužit jako čekárna, kancelář, jednací místnost, archiv.*
- *Část společenská – společenská místnost, jídelna, WC pro návštěvníky*
- *Část hospodářská – kuchyně, hospodářské místnosti, sklady, sklepy, dílna, garáž (sousedí se společenskými prostory)*
- *Část soukromá – byt správce farního centra, kostelníka, pokoj hospodyně, ubytování faráře" (VAVERKA, J. a kol., 2001)*

5.6. ZVONICE

Tento druh sakrálních staveb je charakteristický zejména tím, že její primární účel slouží pro umístění zvonu a zacházení s ním, přičemž v Čechách stojí většinou u kostelního areálu nebo pouze výjimečně samostatně.

Kostelní věž, která je konstrukčně spojena s kostelem, není možné zaměňovat za zvonici. Zvonice jednak plní sakrální a také profánní funkci. V prvním případě slouží jako

ohlašování bohoslužeb a dalších církevních záležitostí. V druhém případě měla stavba informativní charakter. Sloužila svým zvukovým znamením jako ohlašovna času, úmrtí nebo varovalo před případným nebezpečím (požár, vpád nepřátelských vojsk). Jelikož kostel, mimo svých sakrálních funkcí, sloužil ve středověku také jako obranná stavba, jak ve městech tak hlavně na vesnicích, měla zvonice charakter obranné věže nebo mohla sloužit i jako vstupní brána do kostelního areálu. Není možné, aby zvonice ve vsi stála samostatně, bez kostela. V současnosti můžeme na takový jev v krajině narazit jen v případě, kdy kostel byl samostatně zničen, a zvonice zůstala zachována. V evropském prostoru zaujímá tento druh staveb svým konstrukčním znázornění nejpozoruhodnější a nejcennější památky a výrazně ovlivňují estetický nádech kostelních areálů a vesnic.

Tento druh staveb můžeme rozlišovat podle stavebního materiálu na zděné, dřevěné a smíšené (zděné zvonice s dřevěným zvonovým patrem). Základní konstrukční podoba zděných zvoníc vyhází z hranolu, obvykle na čtvercové, výjimečně i na osmiboké základně, z kamenného nebo cihelného zdiva. Samotný zvon je pak zavěšen v typické trojúhelníkové stříšce, jejíž trámy jsou zakotveny ve zdivu. Z tohoto popisu vychází, že po konstrukční stránce není rozdíl mezi kostelní věží a samostatně stojící zvonící. Nejstarší dochované zděné zvonice mají spíše reprezentativní význam a pocházejí z druhé poloviny 15. století.

Konstrukce smíšených typů zvoníc je charakteristická tím, že zděná hranolovitá část dosahuje pouze do úrovně podlahy zvonového patra. Ze všech typů zvoníc, měla tato stavba nejvýraznější obranný charakter. Samotná obranná funkce vycházela už z její konstrukce. Díky vyvýšené poloze zvonového patra měli obránci skvělý přehled o postavení a taktice nepřítele. Původ těchto staveb je možno situovat do 16. století, avšak největší rozmach zaznamenaly ve století sedmnáctém.

Konstrukce dřevěných zvoníc je o mnoho složitější než u předchozích typů zvoníc, díky použitým materiálům – dřevu. Dřevěné zvonice jsou charakteristické čtyřmi rohovými sloupky (štěňry), které vytvářejí hlavní stavební prvek celé konstrukce. Nejčastěji mají tvar hranolu nebo komolého jehlanu. Původ těchto typů zvoníc je kladen do 15. a 16. století. (KUČA, K., 2001)

5.7. ZVONIČKA

Zvonička se zřizovala v obcích, kde se v blízkosti nenalézal kostel nebo, kde nebyla obecní kaple. Zvonička tak z části nahrazovala jejich funkci. V rámci obce zvonička ležela většinou v blízkosti návsi, buď jako samostatná stavba nebo byla zakomponována do vnější

fasády chalup. Nejčastěji ji můžeme spatřit ve formě jednoduchého sloupku, na kterém byl zavěšen malý zvon. Další typ zvoničky měl tvar věžovité stavby, která svou podobou i rozměry byla podobná výklenkovým kaplím.

Drtivá většina zvoniček pochází z období vlády císařovny Marie Terezie (1740-1780). Ta v roce 1751 vyhlásila tzv. ohňový patent, který nařizoval, aby v každé osadě byl instalován zvon v případě varování před požárem. Samotným zvoněním mohl být pověřen pouze vážený statkář. Jako je tomu u zvonice, tento druh staveb můžeme rozlišovat podle stavebního materiálu na zděné a dřevěné. (KUČA, K., 2001)

5.8. KŘÍŽOVÁ CESTA

Pojem křížová cesta je symbolická trasa v krajině se sedmi nebo častěji se čtrnácti zastaveními znázorňující utrpení Ježíše Krista po odsouzení Pilátem Pontským, až po uložení jeho těla do hrobu. Výjimečně je křížová cesta situována i do prostoru kostela, kdy je vyobrazena kříži či obrazy. (CHODURA, R., 1999), (VAVERKA, J. a kol., 2001)

1. zastavení – *"Pán Ježíš je odsouzen k smrti"*
2. zastavení – *Pán Ježíš přijímá kříž*
3. zastavení – *Pán Ježíš padá pod křížem poprvé*
4. zastavení – *Pán Ježíš se setkává se svou matkou*
5. zastavení – *Šimon z Cyrény pomáhá Pánu Ježíši nést kříž*
6. zastavení – *Veronika podává Pánu Ježíši roušku*
7. zastavení – *Pán Ježíš padá pod křížem podruhé*
8. zastavení – *Jeruzalémské ženy pláčou nad Ježíšem*
9. zastavení – *Pán Ježíš padá pod křížem potřetí*
10. zastavení – *Pán Ježíš je svlečen ze šatů*
11. zastavení – *Pán Ježíš je ukřížován*
12. zastavení – *Pán Ježíš na kříži umírá*
13. zastavení – *Pán Ježíš je sňat z kříže*
14. zastavení – *Pán Ježíš je položen do hrobu"* (www.lomec.cz)

5.9. HŘBITOV

Hřbitov je pietní plocha, oddělená zpravidla zdí nebo plotem, od okolní krajiny, sloužící k ukládání těl nebo ostatků zemřelých do země. První hřbitovy byly zakládány již od pravěku. Z důvodů, aby hřbitov nezabíral cennou zemědělskou půdu, pohřbívalo se ve starém Římě, Indii a v muslimských zemích podél cest. Jako první úložiště zemřelých v křesťanských zemích sloužily katakomby, avšak v průběhu času se začalo pohřbívat k tomu určených hřbitovech. Až do 80. let 18. století se zákazem císaře Josefa II., byly hřbitovy často budovány v kostelním areálu nebo přímo ve městech. V případech morových epidemií, ve středověku poměrně častých, byl hřbitov zakládán za hradbami města, aby se nakažlivá nemoc nemohla šířit dál. (DUDÁK, V., 2000)

Součástí hřbitova, který je zpravidla na noc zamykán místním správcem, jsou hroby, hrobky, památníky, obřadní smuteční síně, zeleň a případně i márnice, urnový háj, rozptylová loučka a kostnice.

Lidé navštěvují hřbitovy, aby upravily hroby a uctili památku svých blízkých. Děje se tomu hlavně na nejvýznamnější křesťanské svátky – Vánoce, Velikonoce, Den památky zemřelých ("dušičky" – 2. listopad).

5.10. SYNAGÓGA

V židovských ghettech patří synagóga nebo modlitebna k nejvýznamnějším stavbám. Rozdíly mezi synagógou a modlitebnou nejsou výrazné, proto se oba objekty mohou označit stejným názvem. Na území Čech můžeme podle písemných archivů datovat nejstarší synagógy do 11. a 12. století. Jejich hlavní funkce spočívá v konání židovských bohoslužeb a také jako místo sloužící k projednávání otázek týkající se samotné židovské náboženské obce, avšak v budově se mohl nacházet i byt rabína, školní třídy, lázeň nebo dokonce i pekárna.

Modlitebna je budova skládající se z jedné nebo více místností, přičemž každá místnost je určena pro jiný účel. Tyto stavby se většinou nacházely na vesnicích, kde měly svoji základnu menší židovské obce, avšak není výjimkou, že se některé druhy modliteben nacházely i v městech.

Umístění synagógy v prostoru se řídilo podle závazných pravidel, která primárně určovala nadřazená církevní nebo vládnoucí třída a také texty Tóry – svitky s textem pěti knih Mojžíšových. Ty vyžadovaly, aby se synagogální budovy stavěly co nejbližší vodnímu toku.

Mělo to důvod čistě prozaický. Při židovském Novém roce muži vycházejí ze synagógy a vhadzují na vodní hladinu kousky chleba jako prostředek pro odplavení hříchů.

Mezi nejzákladnější externí strukturální prvky synagóg patří orientace stavby k východu. Dále byly podoby synagóg omezeny nařízenými od nadřazených vrchností jako např.: synagóga mohla být postavena pouze ve vyhrazených čtvrtích nebo ulicích, nesměla být vyšší než kostel nebo jiná křesťanská stavba, její vnější fasáda měla splývat s okolní zástavbou a neupozorňovat na sebe.

V průběhu staletí na území Čech zanikaly židovské náboženské obce z několika důvodů. S čímž bylo bezprostředně spjato rušení synagóg. Ve středověku byly nejčastěji přestavovány na křesťanské kaple, obytný dům, v nejzazším případě soužily synagógy jako levný zdroj stavebního materiálu. Na konci 19. století docházelo k přesunu židovského obyvatelstva z vesnic do velkých měst, což zapříčinilo další vlnu rušení a zanikání synagóg. Ovšem největší zkáza proběhla mezi lety 1938-1945, kdy nacističtí fanatici během okupace zničily nejméně 60 synagogálních budov. Po 2. světové válce a nástupem komunismu k moci v únoru 1948, byly rekonstruovány jen nejvýznamnější synagógy ve velkých městech. V současnosti je zachováno na území České republiky více než 200 synagog, avšak pouze 3 slouží k židovským bohoslužebným účelům (Staronová a Jubilejní synagóga v Praze a brněnská synagoga). (FIEDLER, J., 1992), (ROZKOŠNÁ, B., JAKUBEC, P., 2004)

5.11. ŽIDOVSKÝ HŘBITOV

Židovské hřbitovy byly nedílnou součástí většiny židovských náboženských obcí. Jelikož byli židé do druhé poloviny 19. století na našem území perzekuováni², byly jako pro hřbitovy často prodávány pozemky nevýhodné pro svoji polohou v krajině.

"Židům byly k pohřbívání často prodávány nelukrativní pozemky v těžko přístupných polohách na strmých svazích, ve značných vzdálenostech od sídlišť, na území sousedních vsí, či v blízkosti popraviště nebo mrchoviště. Ve středověku se hřbitovy objevují také uvnitř hrázených měst nebo ve vnitřním prostoru mezi dvěma hradebními pásy. Situace se mění teprve ve druhé polovině 19. století, kdy dochází k emancipaci a zrovnoprávnění Židů. Nové moderní hřbitovy přísných geometrických tvarů a rozvržení, opatřené obřadními budovami a kvalitními zdmi a značně odlišené od starších pohřebišť, vznikají jako součásti nově zakládaných celků komunálních hřbitovů nebo v jejich blízkosti na okrajích rostoucích

² Pronásledování osoby či skupiny osob pro národní, rasovou, etnickou, náboženskou či politickou příslušnost

městských aglomerací. Jsou ale i takové hřbitovy, které vznikly opět daleko od obcí ve volné přírodě." (ROZKOŠNÁ, B., JAKUBEC, P., 2004) Některé hřbitovy byly vybudovány na místech bývalých nacistických vyhlazovacích táborů.

Primární rozdíl mezi křesťanskými a židovskými hřbitovy spočívá v tradičních židovských zvyklostech a tradicích. Jednotlivé hroby nesměly být za žádných okolností porušeny. V případech kdy prostor hřbitova byl zcela zaplněn ostatky pozůstalých, došlo k navezení zeminy na staré hroby a další zemřelí byli pohřbíváni o patro výš. Avšak staré náhrobky nebyly rušeny, pouze se postavily na navezenou novou vrstvu země. Proto se v dnešní době můžeme na židovských hřbitovech setkat s hustou zástavbou náhrobků všech typů.

Nejobvyklejší typ židovského náhrobku má tvar desky vertikálně zapuštěné do země tzv. stélla. Další, už méně tak obvyklý, typ náhrobku má tvar sarkofágu tzv. tumba. Samotná výzdoba náhrobků byla v průběhu času ovlivněna jednotlivými architektonickými slohy. Nejčastěji se na náhrobku objevovaly symboly starožitovských rodů, dále pak Davidova hvězda a také znak odkazující na zaměstnání zesnulého (např. nůžky pro ševce, lékařská pinzeta pro lékaře) nebo podobizny zvířat značící jméno pochovaného. Do unikátní kategorie náhrobků patří ty, na nichž jsou zobrazeny lidské postavy (pro mladé neprovdané dívky) nebo postavy andělů (pro děti).

Nápisy na náhrobcích byly většinou v hebrejštině, která se s drobnými výjimkami používala až do poloviny 19. století. Dalšími jazyky, se kterými se můžeme setkat na náhrobcích, byly jidiš, němčina a od 70. let 19. století také čeština. Rozvoj národních jazyků na území Rakouska-Uherska mělo za následek různé jazykové kombinace. Nejčastějšími kombinacemi byly německo- hebrejské a česko - hebrejské.

V průběhu staletí společně se zanikáním synagog byly rušeny i židovské hřbitovy. Největší zkázu ovšem přestavovali nacisté, kteří nechali některé historicky cenné židovské hřbitovy zlikvidovat. Díky zániku většiny náboženských židovských obcí, docházelo k chátrání hřbitovů, jelikož neměly svého stálého správce a stávaly se jednoduchým terčem vandalů. (FIEDLER, J., 1992), (ROZKOŠNÁ, B., JAKUBEC, P., 2004)

6. TERÉNNÍ VÝZKUM

Cílem terénního výzkum bylo lokalizování sledovaných sakrálních objektů a pořízení fotodokumentace a zaznamenání jejich stupně poškození a popřípadě způsob jejich současného využívání.

Vlastní terénní výzkum spádového území ORP Vodňany probíhal od 27. 9 do 30.11. 2010 většinou v pracovních dnech v odpoledních hodinách. Před samotným terénním výzkumem jsem provedl sběr relevantních dat související s tématem. Viz kapitola 4. Datová zdroje.

Po získání všech potřebných dat jsem vyrazil do terénu. Nejprve jsem se zaměřil na město Vodňany, ve kterém žiji. Jelikož intravilán obce je mi poměrně dobře známý, nevyvstaly s monitorováním sakrálních objektů žádné výraznější problémy. Poté jsem se zaměřil na další obce ve spádovém území ORP Vodňany. Každý den jsem se snažil, podle jejich rozlohy, zmonitorovat celé území jednotlivých katastrálních území obcí. Nejprve jsem se zaměřil na intravilán obce samotné, jelikož se dá předpokládat, že v každé obci se na návsi nebo v jejím blízkém okolí, bude nacházet alespoň jedna sakrální stavba. Tato moje hypotéza se mi nepotvrdila, jelikož v obci Hájek, nebyl lokalizován žádný sledovaný sakrální objekt. V další části jsem se snažil prozkoumat přilehlé silnice nebo polní cesty, které se v současnosti již nacházejí v hůře přístupném terénu.

Pro ilustraci největšího problému s lokalizováním uvádím kapli sv. Gertrudy v katastrálním území obce Blanice. Ačkoliv je stavba zakreslena na všech mnou využívaných mapách a svými rozměry se nabízí, že bude tvořit nápadný krajínovotvorný prvek, není tomu tak. Kaple se nachází na svahovité mýtině v lese, tudíž ji lze z nedaleké vozovky jen velmi těžko postřehnout.

Jelikož jsem při terénním výzkumu nepoužíval žádné GPS zařízení, vyvstávali určité problémy se zaznamenáním přesné polohy objektů v terénu a jejich následná digitalizace do vytvořených map a geodatabáze. Některé stavby typu výklenková kaple, boží muka a křížová cesta se většinou nacházeli pod stromy a díky svým rozměrům, nebylo možné jejich polohu díky podkladové Ortofotomapě přesně určit. Proto jsem se zaměřil na výrazný krajínovotvorný prvek (osamělý strom, kraj lesa, vozovka) nacházející se v blízkosti objektu a pomocí pásma jsem odměřil jejich vzájemnou vzdálenost a zachoval jsem i směr.

Při lokalizaci byla pořízena fotoaparát Panasonic DMC-LS3 sada zevních fotografií sakrálního objektu pro zaznamenání typu objektu a stupně poškození. Fotografie též posloužily i pro posouzení zakomponování objektu v krajině.

Finálním výstupem terénního výzkumu byla inventarizace celkem 113 sledovaných sakrálních objektů.

Tabulka č. 6: Výstup vlastního terénního výzkumu

Typ objektu	Četnost
Kostel	9
Kaple	35
Výklenková kaple	35
Boží muka	11
Fara	6
Zvonice	1
Zvonička	2
Křížová cesta	1
Hřbitov	9
Synagóga/modlitebna	2
Židovský hřbitov	2

ZDROJ: *vlastní terénní průzkum*

POZNÁMKA: *křížová cesta o celkové délce 120 m, tvořena čtrnácti dřevěným kříži byla kvantifikována jako jeden objekt*

V rámci terénního průzkumu byly prováděny rozhovory s představiteli církevní i profánní sféry týkající se problematiky sakrálních objektů:

Dvořák Aleš - referent Městského úřadu Vodňany

Mgr. Velková Jitka – ředitelka Městského muzea a galerie Vodňany

Mgr. Čepel Jiří – farář farnosti Vodňany, Chelčice a Bílsko

Malcová Jaroslava – referentka Městského úřadu Bavorov

Ing. Kulík Jiří – starosta obce Bílsko

7. GEOGRAFICKÉ ASPEKTY ROZMÍSTĚNÍ SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ VE SPÁDOVÉM ÚZEMÍ ORP VODŇANY

7.1. CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Správní obvod obce s rozšířenou působností Vodňany se nachází ve střední části Jihočeského kraje. Z hlediska administrativně správních celků sousedí na jihu se SÚ ORP Prachatic, na západě s SÚ ORP Strakonice, na severu s SÚ ORP Písek a na východě sousedí s malou částí SÚ ORP České Budějovice. Podle rozlohy je správní obvod Vodňany v Jihočeském kraji nejmenší a zahrnuje 17 obcí, z toho 2 se mohou honosit titulem města (Vodňany a Bavorov).

Více jak polovina plochy území slouží pro pěstování různých užitkových plodin. Reliéf mikroregionu je mírně zvlněný s početnými rybníky a ovocnými sady. Hlavně Vodňany jsou známy svou rybářskou tradicí, přičemž je v okolí situováno 18 rybníků. Mezi obcemi Stožice a Bavorov se nachází mírně zvlněné pásmo – Vodňanské Svobodné hory, avšak nejvyšší vrchol mikroregionu Hrad (666 m. n. m.) je situován v blízkosti obce Skočice. Od jihu na severovýchod územím protéká pravý přítok Otavy řeka Blanice.

Dopravní obslužnost je v mikroregionu Vodňany na vcelku slušné úrovni. Všechny obce jsou napojeny na místní silniční síť. Důležitá silniční komunikace E49 přichází na území z jihovýchodu (od Českých Budějovic), u Vodňan se pak rozděluje severním směrem na Písek a Prahu a západním směrem na Strakonice a Plzeň (I/22). Mikroregionem prochází železniční síť Čičenice – Vodňany – Prachatic. Tato trať je v mikroregionu jediná a nezasahuje ani do třetiny obcí v něm. Ne příliš vhodné je také to, že vlakové spojení nemá návaznost na další spoj (Plzeň – České Budějovice a Týn nad Vltavou) v centrálním sídle mikroregionu, ale v malé obci Čičenice, asi 3 km východně od Vodňan.

Nejvýznamnější kulturně-historickou památkou je bezesporu poutní místo Lomec vzdálené asi 5 km jižně od Vodňan. Dále za zmínku stojí zejména zřícenina hradu Helfenburk situována na kopci asi 6 km severovýchodně od Bavorova. Hlavně město Vodňany je místo s největší koncentrací turistických pamětihodností a volnočasových aktivit. Díky přilehlým vodním plochám se městu dostalo pojmenování "České Benátky".

7.2. SAKRÁLNÍ OBJEKTY V KATASTRÁLNÍCH ÚZEMÍ OBCÍ

7.2.1. BAVOROV

V katastrálním území města Bavorov se nachází 5 sledovaných sakrálních objektů,

Dominantu obce bezesporu tvoří kostel Nanebevzetí Panny Marie, ležící asi 50 metrů západně od centrálního bavorovského náměstí Míru. Kostel byl vystavěn rodem Rožmberků, kteří usilovali o zvýšení svého vlivu v regionu. Stavba konkrétně vznikla na podnět Václava z Miličina, tehdejšího kněze kostela v nedaleké Blanici. Stavba se nachází v linii středověkého, dnes již nedochovaného, obranného opevnění. Jelikož blízká obec Blanice dříve sloužila jako sídlení místo farnosti, po začátku výstavby bavorovského kostela roku 1360, se počítalo s tím, že se sídlo přesune právě do Bavorova. Ke slavnostnímu vysvěcení došlo v roce 1371. Kostel několikrát postihl požár, nejsilnější roku 1649, při kterém byla zcela zničena část budovy, a zvony byly nenávratně zničeny. (OLEJNÍK, J., 2006)

Boží muka stojí na západním okraji obce u vozovky mířící na Štětín, pod vzrostlými stromy. Datovat původ této stavby se dá zařadit do doby kolem roku 1742, kdy na území Rakouska-Uherska probíhaly války o dědictví rakouské. Ve výklencích jsou vyobrazeny postavy sv. Václava, sv. Prokopa, sv. Vojtěcha a sv. Floriána. (HÁJEK, P., 2009)

Městský hřbitov vystavěný v roce 1881 a rozšířený v roce 1931, nalezneme v blízkosti vzrostlých listnatých stromů v západní části obce. Nevýhodné postavení hřbitova poblíž domovní zástavby zhoršuje jeho dopravní dostupnost lidem z okolí, kteří se za svými blízkými na hřbitov vydávají autem. Jelikož k objektu vedou dvě úzké asfaltové cesty, není možno nikde auta zaparkovat, proto by bylo vhodné v blízkosti vystavět odstavné parkoviště.

Bavorská fara se nachází v ulici Dr. Mareše v budově č.p. 100 v bezprostřední blízkosti kostela Nanebevzetí Panny Marie. Ve farní budově sídlí administrativně-správní centrum dvou farností. *"Pod farnost Bavorov spadají přilehlé obce Bavorovské Svobodné Hory, Blanice, Blanička, Čichtice, Dvorec, Hájek, Malý Bor, Svinětice, Šípoun, Tourov, Utěšiv. Pod farnost Chelčice spadají přilehlé obce Hvožd'any, Křepice, Libějovice, Libějovické Svobodné Hory, Truskovice a Újezd."* (www.bcb.cz)

V osadě Bavorské Svobodné Hory na návsi stojí 4 m vysoká zvonička.

7.2.2. BLANICE

V katastrálním území obce Blanice se nachází 4 sledované sakrální objekty.

Při příjezdu do obce od Bavorova stojí na začátku obce kostel sv. Jiljí, kolem něhož je vystavěn v současnosti nevyužívaný hřbitov. Stavba je považována za jeden z nejstarších kostelů na území Čech a je postavena do půdorysné podoby kříže v románském stylu. V této malé obci byla v minulosti i fara, pod jejíž správou spadaly i nedaleké kostely v Bavorově a ve Vitějovicích, již spadající do spádového území ORP Prachatice. (OLEJNÍK, J., 2006)

Velká čtyřboká kaple sv. Gertrudy, leží ve špatně přístupné terénu na mýtině v lese, asi 600 m východně od obce Blanice. V bezprostřední blízkosti stavby najdeme malou studánku, k níž se vážou dvě legendy.

"Podle pověsti před dávnými časy jel tudy mlynář z Blanice. Kůň se najednou splašil, shodil mlynáře tak, že jej táhl v třmenech za sebou. Ten volal o pomoc sv. Gertrudu. Ta vyslyšela jeho zoufalé prosby a kůň jakoby zázrakem zastavil. Mlynář místo původního dřevěného sloupu, který byl u studánky zasazen, nechal postavit dřevěnou kapličku ke cti sv. Gertrudy.

Jiná pověst vypravuje, že pod kapličkou, kde se řeka Blanice spojuje s Dubským potokem, měl tehdejší hospodář Bízek z Blanice louku. Jednoho dne na ní pracoval se svým čeledínem a tu spatřil, jak rychle přibývá voda v potoce. Neváhali, sedli na vůz a jeli rychle domů. Když vjeli do vody v místech, kde se řeka spojovala s potokem, počal je unášet vodní proud tak, že čeledín se s vozem utopil. Hospodář však zavolal na pomoc sv. Gertrudu a ta jej zachránila. Na památku této události nechal Bízek místo dřevěné kapličky postavit zděnou." (OLEJNÍK, J., 2006)

Severně od obce, asi 200 m, na hranicích polí v keřovém porostu, stojí čtyřboká výklenková kaple sv. Vojtěcha. Její poloha v polích není náhodná. V minulosti kolem této stavby vedla cesta spojující obce Hájek a Blanice. Díky její složité přístupnosti, sakrální památka chátrá, jelikož není v širokém povědomí veřejnosti a úřadů.

7.2.3. BÍLSKO

V katastrálním území obce Bílsko se nachází 9 sledovaných sakrálních objektů.

Kostel sv. Jakuba Většího se nachází na místě bývalé návsi, v blízkosti obecního rybníka. Jelikož sv. Jakub je považován za patrona poutníků, souvisí situování staveb zasvěcených výše uvedenému světcovi s trasou středověkých obchodních stezek. (bilsko.wz.cz)

V areálu kostela odděleném od okolní návsi kamennou omítnutou zdí, ve které se nachází na každé světové straně jedna výklenková kaple, je umístěn i v současnosti nevyužívaný hřbitov.

Farní budova č.p. 1, leží v bezprostřední blízkosti kostela a v současnosti je nevyužívaná. Obec Bílsko v roce 2009 odkoupila od místní římskokatolické farnosti chátrající farní budovu, se záměrem přebudovat stavbu na dům s pečovatelskou službou a denním stacionářem. Bohužel nebyla poskytnuta dotace dosahující 35 mil. Kč, proto cílený záměr nebylo možno uskutečnit. Obec uvolnila ze svého rozpočtu částku 320 000 Kč, kterou využila pouze na obnovu části fasády.

Boží muka stojí v severní části obce u domu č.p. 14, na začátku silnice mířící do Netonic. Tato stavba vznikla před rokem 1710 a ve výklencích jsou zobrazeny sošky sv. Václava, sv. Floriána, sv. Františka z Assisi a sv. Jůda Tadeáše. (HÁJEK, P., 2009)

Nově postavený obecní hřbitov nalezneme 0,2 km severovýchodně od obce, u silnice č.140 spojující Bavorov a Drahonice, nedaleko Podcestného rybníka. Hřbitov byl vybudován z důvodů zaplnění kapacity hřbitova u kostela sv. Jakuba Většího v roce 1976. V blízkosti lokalizujeme i malé provizorní parkoviště ležící z části na nevyužívané zemědělské půdě.

7.2.4. ČICHTICE

V katastrálním území obce Čichtice se nachází pět sledovaných sakrálních objektů.

Návesní čtyřboká kaple stojí na malém paloučku v jižní části obce poblíž památníku obětem 2. světové války.

Asi 1 km jihovýchodně od Bavorova, při pravé straně silnice II/142, vedoucí do Netolic, před rybníkem Blaňov, leží čtyřboká výklenková kaple.

Na severu obce, při příjezdové silnici na křižovatce, nalezneme v blízkosti velké obytné budovy, drobnou čtyřbokou výklenkovou kapli. Je pravděpodobné, že sloužila jako místo odkud byly vypravovány smuteční průvody na bavorský hřbitov.

Boží muka se stojí na vyvýšeném místě na začátku pole, asi 150 m západně od obce při cestě mířící do obce Blanička. Stavba je svým ztvárněním velice podobná bavorovským božím mukám. Proto se dá usoudit, že obě vznikly ve stejné době a ze stejného důvodu. V blízkosti byly nalezeny dvě kostry odkazující na fakt, že stavba sloužila jako místo, kde byly pohřbeny ostatky mrtvých vojáků. Hlavní výklenek je vyzdoben motivem sv. Linharta, který je mimo jiné patronem sedláků. Proto lze usoudit, že objekt sloužil, jako místo pro

modlitbu na ochranu dobytka, před přírodní katastrofou a před morovou nákazou. (HÁJEK, P., 2009)

Pozůstatky po židovské komunitě dokumentují židovské domy rozprostírající se v západní části vsi v okolí rybníka Bašta, a ve východní části obce, kde stávala i modlitebna. V současnosti je tato stavba zrekonstruována do novodobější podoby a je využívána jako obytný domek s č.p. 92.

Jižně od vsi asi 250 m, na svahu mezi loukami, při polní cestě na vrch Hnojnice leží židovský hřbitov. Objekt byl založen pravděpodobně ve druhé čtvrtině 18. století a na ploše 1439 m² se nachází 130 zrestaurovaných náhrobků. Areál je od sousedního stromořadí oddělen nízkou kamennou zdí bez přístupového vchodu, kdy v severní části zdi stojí márnice zrenovovaná na konci 90. let 20. století. (ROZKOŠNÁ, B., JAKUBEC, P., 2004)

Objekt v současnosti neslouží svému původnímu poslání jako místo posledního odpočinku zemřelých, ale jako kulturně-historická památka. Situování hřbitova poblíž této vsi má určité opodstatnění. V obci v minulosti žila poměrně početná židovská komunita, po níž se dochovaly NPÚ chráněné židovské domy.

7.2.5. DRAHONICE

V katastrálním území obce Drahonice se nachází čtyři sledované sakrální objekty.

V západní části rozlehlé návsi, v zatáčce při levé straně rychlostní silnice I/22 vedoucí do Strakonic stojí čtyřboká návesní kaple Panny. Čtyřboká výklenková kaple sv. Jana Nepomuckého stojí na severním okraji vsi mezi vzrostlými stromy, u rozcestí silnic do Mladějovic a Štětíc. Při pravé straně vozovky I/140 mířící z obce do Pivkovic, před domem č.p. 73 stojí čtyřboká výklenková kaple sv. Josefa. Na začátku obce, na křižovatce silnic I/22 z Vodňan a silnice mířící do Albrechtic stojí výklenková kaple sv. Vavřince.

Výstavba uvedených výklenkových kaplí má určité opodstatnění. V minulosti byla obec církevně rozdělena. Od výklenkové kaple sv. Jana Nepomuckého se vydávali zemřelí ze severovýchodní poloviny vsi na svou poslední cestu na hřbitov v Heřmani, a pro nebožtíky z jihozápadní části vsi, byly vypravované průvody od výklenkové kaple sv. Josefa na hřbitov v Bílsku. Toto církevní rozdělení obce zaniklo s výstavbou nového kostela, hřbitova a fary ve Skočicích. Proto byla vybudována výklenková kaple sv. Vavřince, odkud byly vypravovány všechny budoucí pohřební průvody. (HUNEŠ, R., 2006a)

7.2.6 CHELČICE

V katastrálním území obce Chelčice se nachází šest sledovaných sakrálních objektů.

Výrazný krajinnotvorný prvek obce tvoří kostel sv. Martina, který díky své poloze na vyvýšeném místě a svými proporcionálními rozměry je viditelný z dalekého okolí dokonce i v noci kdy je osvětlován reflektory.

Blízká farní budova č.p. 1 je od roku 2010 využívána jako sociálně terapeutická dílna sv. Linhartu sloužící pro mentálně nebo tělesně postižené lidi.

Kapli sv. Máří Magdaleny nechal v letech 1660-1663 vystavět hrabě Buquoy, na počest své zemřelé matky, podle níž stavba nese název, na místě, kde údajně léčivý pramen vyvěrá na povrch. K tomuto pramenu se vypráví legenda o manželce hejtmana nedalekého libějovického panství R.T. Bauera, která byla nemocná na nohy. Po neúspěších tehdejšího léčení se rozhodla umýt si nohy z vody jednoho chelčického pramene. Díky tomu, že ihned pocítila úlevu, v koupelích pokračovala, až nemoc úplně odezněla. Své vyléčení přičítala Panně Marii a nechala v chelčickém kostele proto vystavit tabulku pojednávající o její situaci. Zpráva se ihned rozšířila do okolí a voda pomohla uzdravit další množství lidí. Proto stavba nese i alternativní název kaple Panny Marie Sněžné. (ČERNÝ, J., 2006)

Výklenková kaple sv. Vojtěcha se nachází asi 200 m, východně od obce, při modré turistické trase v keřovém porostu, mezi kostelem sv. Martina a kaplí sv. Máří Magdaleny.

"Na jaře r. 1990 byla odtud odcizena původní dřevěná socha světce a tak chelčická výtvarnice Iva Vavrušková ve spolupráci s ateliérem Šarlat a keramiků z Čavyně vymodelovala ze šamotové hlíny barevně glazurovanou sochu sv. Jana Nepomuckého. Pro postranní niky kapličky vytvořila dvě keramické kachle s atributy světce – s křížem a pěti hvězdami. Při příležitosti ekumenického setkání na Dnech Petra Chelčického dne 21. září 2008 kapličku a novou sochu vysvětil pan Patrik Maturkanič." (VELKOVÁ, J., 2008)

Další výklenková kaple stojí asi 2 km od obce Chelčice, po levé straně naučné stezky mířící do Křepic. Je pravděpodobné, že v minulosti mohla sloužit, díky své poloze pod vrcholem kopce, jako orientační bod pro poutníky, kteří putovali z Chelčic do Křepic. Avšak cesta se do dnešních dnů díky změnám v dopravní síti nedochovala. Proto stojí asi 200 m v polích na malém paloučku mezi vzrostlými stromy.

7.2.7. KRAŠLOVICE

V katastrálním území obce Krašlovice se nachází dva sledované sakrální objekty.

Na poměrně rozlehlé návsi stojí čtyřboká kaple, ale za hlubší analýzu stojí výklenková kaple Nejsvětější Trojice nalézající se asi 250 m severozápadně od obce. Její poloha v polích není náhodná. V minulosti kolem této stavby vedla cesta spojující obce Krašlovice a Skočice. K stavbě se váže i legenda odkazující na nešťastnou lásku a slouží jako memoriální místo připomínající sebevraždu nešťastného mladého muže. (HUNEŠ, R., 2006b)

7.2.8. LIDMOVICE

V katastrálním území obce Lidmovice se nachází jeden sledovaný sakrální objekt.

Návesní čtyřboká výklenková kaple stojí naproti rybníku při silnici mířící do Vodňan. V obci stávala původní kaple poblíž silnice I/22, ale díky zvyšující se intenzitě dopravy byla v průběhu času zcela zničena. Na jejím místě byla poté vybudována zvonička, ale ani ta se do současnosti nezachovala. Stavba nové obecní sakrální památky se uskutečnila v roce 2003. (BERKA, R., 2003)

7.2.9. NESTANICE - POUTNÍ MÍSTO LOMEC

Na poutním místě Lomec v katastrálním území obce Nestanice se nachází pět sledovaných sakrálních objektů.

Nejvýznamnější a nejvíce navštěvované sakrální památky mikroregionu nalezneme na Mariánském poutním místě Lomec, nacházející se na vymýceném místě v lese, poblíž vrcholu stejnojmenného kopce, asi 2 km jihovýchodně od obce Nestanice poblíž bývalého středověkého slovanského pohřebiště. Název Lomec nebo též Lomeček je tradován od 14. století a je odvozen od nedalekého kamenného lomu.

Celý areál je velice dobře dopravně dostupný, hlavně díky asfaltové cestě vedoucí přímo k areálu. Další přístupové trasy jsou tvořeny hlavně turistickými značenými trasami. Při nejznámější stezce, vedoucí od chelčické kaple sv. Máří Magdaleny, u vozovky spojující Nestanice a Chelčice, stojí nečekaně mezi stromy vysoká čtyřboká boží muka Nejsvětější Trojice. Cesta nese název Zeyerova stezka, podle vodňanského básníka Julius Zeyera, který poutní místo často navštěvoval.

Dominantní stavbou areálu je půdorysně kruhový barokní poutní kostel Jménem Panny Marie, vybudován na podnět hraběte Karla Filipa Buquoye. Stavba sloužila jako místo uložení zázračné sošky Panny Marie, která podle legendy zachránila hraběti život. Při mořeplavbě z Říma do Španělska, byla loď hraběte zasažena strašlivou bouří, a když všem členům posádky hrozilo utonutí, začal hrabě k malé dřevěné sošce pronášet modlitby. V ten moment bouře jakoby ustala a hrabě slíbil, že na počest sošky nechá vybudovat důstojnou stavbu oslavující její zázračnou moc. Výstavby kostela se ale nedočkal, jelikož po třech měsících od vybrání vhodného místa, umírá. Dostavby se ujal jeho syn Filip Emanuel, ale ani ten se finální podoby nedožil. Kostel byl dokončen v roce 1702 a o dva roky později vysvěcen. Poslední stavební úpravy byly provedeny roku 1995.

V areálu poutního místa vedle farní budovy č.p. 52, křížové cesty a meditační zahrady stojí v severní části také čtyřboká zvonice. Hlavním argumentem výstavby objektu byla nešťastná událost v zimě roku 1901, kdy z kostelní věže vypadl jediný její zvon a nenávratně se poškodil. Byl sice nainstalován na své původní místo, ale jeho zvuk už dosahoval potřebné kvality. Proto v roce 1937 začala stavba této 29 m vysoké konstrukce. Původně bylo úmyslem vybudovat v jejím vrcholu turistickou vyhlídku, ale lomecký farář Leška tento úmysl zavrhl.

Farní budova č.p. 52, slouží jako administrativně správní centrum obcí "*Černěves, Holečkov, Krtely, Malovice, Malovičky, Nestanice.*" (www.lomec.cz)

V blízkosti areálu poutního místa se nachází i odstavné parkoviště, které je hojně využíváno, jak návštěvníky kaple Jmená Panny Marie, tak i lidmi, kteří přicestují uctít památku zemřelých na přilehlý hřbitov, nacházející se v lese asi 200 m jižně. K objektu vede přístupová cesta, podél jejíž pravé strany byla v roce 2005 vyhotovena křížová cesta, tvořena čtrnácti dřevěnými kříži symbolizující Ježíšovo utrpení. (subkapitola zpracována dle www.lomec.cz)

7.2.10. SKOČICE

V katastrálním území obce Skočice se nachází sedm sledovaných sakrálních objektů.

Dominantou obce je bezesporu, díky své poloze na vyvýšeném místě, nad rychlostní silnicí I/22, při červené turistické trase, kostel Navštívení Panny Marie.

První zmínky o kostelu sahají do druhé poloviny 17. století, kdy do něj byl umístěn obraz Matky Boží Pomocné, který jako jediný neshořel při ničivém požáru blízkého skočického zámku, což bylo všeobecně považováno za zázrak. Proto současně s obnovou, zámku na podnět správkyně Polyxeny Ludmily, začala výstavba kaple, kam by mohl být obraz umístěn.

Pan Jan Ignác Dlohoveský z Dlouhé vsi kapli 21. srpna 1678 slavnostně vysvětil, při účasti šlechtických rodin, kněžích a lidí z širokého okolí. V průběhu času, se svojí stavbou v Čechách dost netypická osmiboká barokní kaple, začala přeměňovat na kostel. V 19. století došlo na úpravu vnějších stavebních znaků, kdy byl zazděn jeden ze čtyř vchodů. Na konci první světové války byly z varhan kostela vyňaty píšťaly a následně přetaveny k vojenským účelům. V roce 1934 došlo i na obnovu hřbitova a příjezdové cesty ke kostelu (HAVRÁNEK, L., 2010).

Další sledovanou památkou je čtvercová kaple Panny Marie, skryta za velkým obytným domem, ve svahu nad rychlostní silnice I/22. Tato kaple ukrývající pramen, odedávna považován za léčivý, je hodnocena za nejstarší obecní sakrální památku. Předpokládá se, že byla vybudována v 17. století, avšak přesné datum, kdy a kým byla postavena, je zahaleno tajemstvím. Ale ze záznamů v obecní kronice se dá vyčíst jiný zajímavý údaj. Vdova po Janu Vondruškovi nechala v roce 1834 odkázat 100 zlatých na založení nadačního fondu, sloužící pro potřeby oprav a údržby kaple a její studánky. (HAVRÁNEK, L., 2010)

Pohřební kaple sv. Jana Nepomuckého se nachází ve zdi svědomitě udržovaného kostelního areálu s hřbitovem, avšak na její renovaci nejsou dostatečné finanční prostředky.

Skočická kulturně-historicky ceněná farní budova č.p.1, není v současnosti církví nijak využívaná a chátrá.

Výklenková kaple sv. Václava stojí asi 1 km jihozápadně od obce v lese, po červené turistické trase, směrem na vrchol Hrad.

Patronem vybudování výklenkové kaple na místě zdevastovaného obrázku sv.Václava, se na konci 90. let stal skočický rodák, pan Eduard Štědranský. Avšak první myšlenka na vybudování výklenkové kaple vznikla už v roce 1942. Jenže pak přišla Heydrichiáda, poté období socialismu a s nimi i konec podobným aktivitám. Jak běžel čas na lokalitu se nezapomnělo a 7. listopadu 1999 byla výklenková kaple dokončena a vysvěcena.(BERKA, R., 2004)

Výklenková kaple Panny Marie se nachází ve východní části obce, v blízkosti nedalekého rybníčka, na soukromém oploceném pozemku rodiny Váchovy.

7.2.11. STOŽICE

V katastrálním území obce Stožice se nachází dva sakrální objekty

Mimo čtyřboké návesní kaple sv. Jana Nepomuckého, stojí za bližší pohled boží muka sv. Linharta z roku 1907 nalézající se na křižovatce červené, žluté a zelené turistické trasy asi 1,5 km západně od obce, při hranicích sousedních katastrálních území obcí Křepice a Vodňany. Díky své poloze na vyvýšeném místě těsně pod vrcholem kopce se nabízí hypotéza, že objekt společně s architektonicky velmi podobnou nedalekou výklenkovou kaplí stojící východně od obce Křepice, sloužily jako orientační body, které vybízely poutníky k zastavení a rozhlédnutí se po okolí. Objekt je možno chápat i jako prvek genia loci, kdy se nabízí pohled do rozlehlé krajiny rušený jen věžemi JETE Temelín.

Stavby se ujali osadníci z blízké osady Vodňanské Svobodné Hory na místě původního kamenného sloupu vyznačující směr cesty od zříceniny hradu Helfenburk do Libějovic. (ČÍŽEK, V., 2007)

7.2.12. VODŇANY

Největší koncentrace sledovaných sakrálních objektů (17) se nachází v katastrálním území v sídelním městě mikroregionu – Vodňany Z toho 3 leží v osadě Pražák a dva v osadě Vodňanské Svobodné Hory. Je to způsobeno hlavně díky historickým významu města v rámci celého mikroregionu, kdy se mohlo těšit titulu královského města.

Nejvýznamnější sakrální památkou v sídelním městě spádového území ORP Vodňany je bezesporu kostel Narození Panny Marie, ležící u východní části centrálního náměstí Míru. Nejstarší dochované písemné zprávy o městě, pocházejí z roku 1317 a obsahují i zmínky o kostele. Od roku 1406 vyvstávaly otázky týkající se nutnosti přebudovat stávající kostel do podoby vyhovující tehdejšímu požadavkům. Avšak k samotné realizaci došlo až po utichnutí husitských válek kolem roku 1435. K další výrazné stavební přestavbě došlo až ve druhé polovině 16. století, kdy byla vybudována kostelní severní loď. Kostel se do povědomí široké veřejnosti dostal, díky jeho vnitřní výzdobě, kterou vytvářel známý český malíř 19. století, Mikoláš Aleš. Podle historiky, kterou zaznamenal tehdejší starosta František Herites, se malíř dostal do sporu s vodňanskými obyvateli a na truc na strop hlavní kostelní lodi namaloval podobiznu kapra. (LOUŽENSKÝ, J., 1996)

Kaple sv. Vojtěcha se nachází na místě bývalého středověkého popraviště, 0,5 km severně od města nedaleko nájezdu na silnici I/22 mířící do Strakonice, nad svahem od rybníka

Malá Outrata. V bezprostřední blízkosti leží i současný vodňanský hřbitov sv. Vojtěcha nesoucí název podle této kaple. Objekt vznikl roku 1730 a byl původně zasvěcen mimo sv. Vojtěchu ještě sv. Antonínovi Paduánskému a Máří Magdaleně. Ještě do 50. let 20. století se na místě konaly i poutě, které navštěvovali hlavně lidé z okolí Vodňan, díky přístupové cestě vedoucí mezi rybníky. (ČERNÝ, J., 2006)

Hřbitov byl založen na začátku 60. let 20. století z důvodů zaplnění kapacity tehdejšího hřbitova ležícího u kostela sv. Jana Křtitele. Objekt prošel v roce 2010 částečnou rekonstrukcí, kdy byly vykáčeny vzrostlé jehličnaté stromy podél hlavní cesty, vedoucí k pomníku sovětského vojáka, který padl při osvobození Vodňan od nacismu na konci druhé světové války.

Další dominantní vodňanskou stavbou zrekonstruovanou v roce 2000 je kostel sv. Jan Křtitele v Kodádkově ulici v blízkosti tehdejšího hlavního městského hřbitova. Bývalý hřbitov v současnosti slouží jako veřejný park, pojmenován od roku 2005 po zesnulém papeži Janu Pavlu II. Jako pozůstatky po hřbitově, společně s hroby významných vodňanských básníků, Františka Heritesa a Otokara Mokrého s jejich rodinami, na místě nalezneme i drobnou výklenkovou kapli, hrobku se sochou Panny Marie, kříž a typickou obvodovou hřbitovní zeď. Jelikož je park situován v blízkosti autobusového a vlakového nádraží je v letních měsících hojně využíván pasažéry, čekajícími na dopravní spojení. Park navštěvují mimo jiné i matky s malými dětmi, protože u severní části objektu je vybudováno malé dětské hřiště s pískem a houpačkami. Mezi nejpočetnější návštěvníky patří i senioři a zdravotně postižení z blízkého Centra sociální pomoci Vodňany. Pozůstalé sakrální památky v parku jsou v udržovaném stavu, jen u výklenkové kaple je v dolní části poškozena fasáda a na hrobce se sochou Panny Marie jsou hanlivé nápisy vandalů. Park je na noc zamykán místním správcem a je přístupný ze třech světových stran, ze severu z ulice Elektrárenská, z východu z ulice Kodádkova, a z jihu z ulice Kampanova. Celý areál poskytuje hlavně v letních měsících příjemné, ničím nerušené, prostředí.

V ulici Dr. Hajného u nákupního střediska stojí na malém paloučku čtyřboká kaple z roku 1748 nesoucí název U čtrnácti pomocníků. Kaple sloužila jako pietní místo pro vojáky padlé za válek o dědictví rakouské a pochované na přilehlých místech. S největší pravděpodobností se jednalo o vojáky jiného náboženství, kteří nemohli být pochováni na soudobém vodňanském hřbitově. (LOUŽENSKÝ, J., 1996)

Avšak tato kaple není zajímavá jen svou historií, ale do povědomí místních se dostala i díky svému poměrně náročnému přemístění o 4 metry. Samotný přesun, pohybující se v celkových nákladech 250 000 Kč, proběhl 2. listopadu 1998, díky výstavbě přilehlého

nákupního centra a potřebě zajistit bezproblémový výjezd z nově vzniklého parkoviště. Stavba byla po přemístění též zrekonstruována do současné podoby. (autor neznámí, 1998)

Pozůstatky po židovském obyvatelstvu ve městě ilustruje pouze budova bývalé synagogy v Majerově ulici č.p. 153, od roku 1956 do současnosti sloužící jako městské muzeum, díky pronájmu budovy od Pražské židovské obce na obec Vodňany samotnou. V blízkosti obce Pražák asi 2,5 km západně od Vodňan ve svahu na začátku lesa, při červené turistické trase leží židovský hřbitov.

V objektu založeném v roce 1840, se v areálu na 1695 m² nachází cca 150 dochovaných náhrobků. Na konci 90. let 20. století prošel hřbitov zevrubnou rekonstrukcí, avšak márnici či vozovnu připomíná pouze obvodové zdivo. (ROZKOŠNÁ, B., JAKUBEC, P., 2004)

Objekt v současnosti neslouží svému původnímu poslání jako místo posledního odpočinku zemřelých, ale jako kulturně-historická památka. Lokalizace objektu v nepřilíživě dostupném a vzdáleném terénu od sídla vodňanské židovské obce, svědčí o perzekuování židů od tehdejších vládnoucích vrstev.

Další sakrální stavbu představuje budova Husova sboru Československé církve husitské v Kampanově ulici. Ačkoliv je stavba svou funkcí charakterizována jako kostel, její proporcionální parametry tomu neodpovídají. Objekt má vystavěnou pouze velmi nízkou typickou kostelní věž a fasáda svým omítnutím do tmavě šedé barvy nekoreluje s charakteristickou zdobností nejvýraznějších sakrálních staveb.

V ulici Na Rechlich u domu č.p. 382 a v ulici Zátíší u Střední rybářské školy a Vyšší odborné školy vodního hospodářství a ekologie stojí stranou pozornosti vždy jedna výklenkové kaple.

Farní budova města Vodňany se nachází v ulici Alešova v budově č.p. 44 v bezprostřední blízkosti kostel Narození Panny Marie. Ve farní budově sídlí administrativně-správní centrum tří farností. *"Pod farnost Vodňany spadají přilehlé obce, Čavyně, Čičenice, Křtětice, Pražák, Radčice, Stožice, Vodňanské Svobodné Hory. Pod farnost Skočice spadají přilehlé obce Albrechtice, Drahonice, Kloub, Krašovice, Lidmovice, Pohorovice, Vitice. Pod farnost Bílsko spadají přilehlé obce Budyně, Chrást, Krajníčko, Měky nec, Netonice, Pivkovice a Záluží."* (www.bcb.cz)

7.3. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ SAKRÁLNÍ OBJEKTY V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ

(HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., 2011)

7.3.1. RELIGIOZITA

Religiozita určuje procentuální zastoupení věřících z celkového počtu obyvatel v řešeném území a určuje vliv sakrálních objektů na společnost a náboženství. (HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., 2011)

Nižší míru religiozity lze vyzorovat ve východní části řešeného území, kde nejnižší hodnoty 21,5 % nalezneme v obci Pohorovice. Naopak procentuální zastoupení věřících osob žije v západní části území, kdy se nejvyšší hodnoty nacházejí v obcích Měky nec a Pivkovic e dosahující hodnoty 60,7% respektive 68%. Toto rozdělení území může mít za následek urbanizace a následná suburbanizace, kdy se lidé s vyšším stupněm vzdělání a mladší ročníky stěhují do větších měst a následně do obcí v jejich bezprostřední blízkosti. Uvedené demografické kategorie jsou charakteristické svým ateismem.

Tabulka č. 7: Vybrané údaje o obcích v řešeném území

OBEC	POČET OBYVATEL (2001)	ROZLOHA (v ha)	HUSTOTA ZALIDNĚNÍ (obyv./km ²)	POČET VĚŘÍCÍCH (2001)	RELIGIOZITA (2001,%)
Bavorov	1436	3 539	40,57	674	46,9
Bílsko	206	1 132	18,19	79	38,3
Budyně	37	214	17,28	19	51,4
Čičenice	453	1 195	37,90	138	30,5
Drahonice	370	1 272	29,08	220	59,5
Hájek	38	280	13,57	17	44,7
Chelčice	352	482	73,02	114	32,4
Krajníčko	94	752	12,50	44	46,8
Krašlovice	137	531	25,80	59	43,1
Libějovice	449	1 341	33,48	175	39,0
Měky nec	28	349	8,02	17	60,7
Pivkovic e	75	317	23,65	51	68,0
Pohorovic e	79	519	15,22	17	21,5
Skočice	195	982	19,85	100	51,3
Stožice	277	759	36,49	109	39,4
Truskovic e	174	622	27,97	59	33,9
Vodňany	6 581	3 634	181,09	2 387	36,3

ZDROJ: Základní informace o obcích ČR: Okres Strakonice, ČSÚ 2003

7.3.2. SEKULARIZACE

Index sekularizace ilustruje v případě výsledných kladných hodnot rostoucí sekularizaci (úbytek věřících), a naopak záporné hodnoty značí rostoucí religiozitu.

Index sekularizace (Is) = $100 * (a^{01} - a^{91} / 1 - a^{91})$

a^{01} – podíl osob bez vyznání víry v roce 2001 v %

a^{91} – podíl osob bez vyznání víry v roce 1991 v % (HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., 2007)

Z celkového pohledu na spádové území ORP Vodňany, lze vypožorovat obecně známý fakt, snižování podílu věřících lidí, jelikož všechny naměřené hodnoty dosahují kladných čísel. V řešeném území byla zaznamenána největší hodnota u obce Měky nec (400) a to díky SLDB v roce 1991, kdy žádná osoba v obci nevyplnila v dotazníku údaj týkající se bez vyznání. Naopak nejnižší hodnota byla zaznamenána v obci Drahonice a to 34,95.

Tabulka č. 8: Index sekularizace v obcích v řešeném území

OBEC	POČET OBYV. (1991)	POČET OBYV. (2001)	BEZ VYZNÁNÍ (1991)	BEZ VYZNÁNÍ (2001)	PODÍL OSOB BEZ VYZNÁNÍ (1991)	PODÍL OSOB BEZ VYZNÁNÍ (2001)	INDEX SEKULARIZACE (1991/2001)
Bavorov	1551	1436	286	545	5,42	2,63	63,12
Bílsko	272	206	54	110	5,03	1,87	78,40
Budyně	272	37	54	16	5,03	2,31	67,49
Čičenice	458	453	109	232	4,20	1,95	70,31
Drahonice	365	370	51	74	7,15	5	34,95
Hájek	1551	38	276	19	5,42	2	77,37
Chelčice	374	352	117	157	3,19	2,24	43,30
Krajníčko	105	94	10	34	10,5	2,76	81,47
Krašovice	180	137	42	77	4,28	1,77	76,50
Libějovice	487	449	62	125	7,85	3,59	62,18
Měky nec	31	28	0	7	0	4	400,00
Pivkovic e	87	75	9	14	9,66	5,35	49,76
Pohorovic e	86	79	21	56	4,09	1,41	86,73
Skočice	191	195	35	81	5,45	2,40	68,50
Stožice	6 581	277	1 634	143	4,02	1,93	69,20
Truskovic e	203	174	30	55	6,76	3,16	62,50
Vodňany	6 581	6 581	1 634	3 058	4,02	2,15	61,92

ZDROJ: Základní informace o obcích ČR: Okres Strakonice, ČSÚ 2003

Náboženské vyznání obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu v letech 1921-1991, ČSÚ 1995; vlastní výpočty

POZNÁMKA: Obce Hájek a Budyně vznikly až 1.1.1992 a při SLDB 1991 spadala pod obec Bavorov Respektive Bílsko. Stožice vznikly až 1.1.1993 a při SLDB 1991 spadala pod obec Vodňany. Proto hodnoty z roku 1991 byly vztaženy z hodnot tehdejších územních jednotek.

7.3.3. VLASTNICKÉ VZTAHY

Vlastnická struktura je jeden z nejkomplicovanějších faktorů vztahujících se na rekonstrukce sakrálních objektů. Je to zapříčiněno hlavně díky drobným objektům typu výklenková kaple a boží muka. Tyto stavby většinou nemají své vlastní parcelní číslo v evidenci katastru nemovitostí, proto je poměrně obtížné zjistit vlastníka objektu. Ve vlastnictví obce se nachází drtivá většina sledovaných sakrálních objektů, hlavně díky § 135 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, kdy v případě neprokázání vlastnictví náleží objekt do vlastnictví obce. (HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., 2011)

Ve vlastnictví obce se nachází většina sakrálních objektů, přičemž největší skupinu tvoří drobné, výše zmíněné objekty, kdy jejich fyzický stav je zhruba z jedné třetiny kvalifikován jako nepoškozené a zhruba ze dvou třetin jako poškozené. Zajímavým případem může posloužit výklenková kaple Panny Marie Pomocné ve Skočicích, kdy se stavba nachází na zahradě rodinného domku, avšak stavba je ve vlastnictví obce.

Ve vlastnictví církve se většinou nacházejí významnější objekty typu kostela a fary. Všechny kostely nejsou poškozeny až na kostel sv. Jiljí v Blanici, a kostel sv. Jakuba Většího. Farní budovy ve vlastnictví církve nejsou poškozeny, výjimku tvoří pouze fara ve Skočicích.

V soukromém vlastnictví se nachází pouze dva sakrální objekty a to kaple sv. Máří Magdaleny v blízkosti obce Chelčice a židovská modlitebna v obci Čichtice.

7.3.4. VELIKOST OBCE

Tento spíše ekonomický aspekt podává informaci o výši municipálního rozpočtu, z kterého mohou být uvolňovány finanční prostředky na rekonstrukce mimo jiné i sakrálních objektů. (HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., 2011)

Na rekonstrukci sakrálních objektů obec čerpá finanční prostředky ze svého vlastního rozpočtu nebo z dotace. Dotace mohou získávat hlavně od Jihočeského kraje pomocí dvou zásadních dokumentů. Grantový program obnova drobné sakrální architektury v krajině a Grantový program zvýšené náklady obnovy památkově chráněných staveb. (www.kraj-jihocesky.cz)

7.3.5. VZDÁLENOST OD CENTRA

Zmíněný faktor spíše poukazuje na to jestli je sakrální objekt tzv. na očích veřejnosti nebo úřadů. (HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., 2011)

V případě řešeného území může být tento aspekt umocněn nesnadnou přístupností terénu v případech výklenkové kaple sv. Vojtěcha na severu katastrálního území obce Blanice, výklenkové kaple na severozápadě katastrálního území obce Chelčice a výklenkové kaple Nejsvětější Trojice na severozápadě katastrálního území obce Krašovice. Tyto uvedené objekty jsou v dosti nevyhovujícím fyzickém stavu.

7.3.6. VZTAH SAMOSPRÁVY A CÍRKVE

Tento faktor objasňuje integraci církevních organizací do celospolečenského klimatu obcí. (HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., 2011)

Za příklad ojedinelého zapojení může posloužit pronájem budovy bývalé Vodňanské synagogy od Pražské židovské obce do vlastnictví obce, za účelem využití jako městské muzeum. Z celkového pohledu, žádná užší spolupráce neprobíhá.

7.3.7. PŘESHraničNÍ SPOLUPRÁCE

Tento faktor nebyl v řešeném území nebyl nijak reprezentován hlavně díky své geografické vzdálenosti od německých a rakouských hranic.

7.3.8. OSOBNOST FARÁŘE

Přítomnost církevní osoby, která se snaží komunikovat s věřící i nevěřící komunitou v obci, může mít za následek větší míru povědomí o náboženství a sakrálních objektech vůbec. (HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., 2011)

V řešeném území byl prováděn rozhovor s představitelem vodňanské, skočické a bílské farnosti Mgr. Jiřím Čeplem, který poskytl pouze kusé informace o sakrálních objektech týkající se vlastnictví. Farář bavorovské a chelčické farnosti Miroslav Nikola neposkytl informace žádné, jelikož v uvedeném území působí jen krátkou dobu.

7.3.9. AKTIVITA A ZÁJEM OBYVATEL

Výskyt občanských společností nebo sdružení zabývající se renovací hlavně drobných sakrálních objektů. (HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., 2011)

Tento faktor nebyl v řešeném území zastoupen.

7.3.10. MÍSTNÍ UMĚLEC, ŘEMESLNÍK

Uplatnění zručnosti místních obyvatel na celkový vzhled sakrálních objektů. (HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., 2011)

Tento faktor nebyl v řešeném území zastoupen.

7.3.11. MECESNÁŠ, SPONZOR

Finanční prostředky z rozpočtu fyzických či právnických osob regionálního nebo nadregionálního významu. (HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., 2011)

Tento faktor nebyl v řešeném území zastoupen.

7.4. PAMÁTKOVÁ OCHRANA SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ

Sakrální objekty zapsané na seznamu chráněných památek NPÚ nejsou v drtivé většině žádným způsobem poškozeny, výjimku tvoří hlavně drobné objekty typu výklenková kaple a boží muka. Jedinou poškozenou významnější stavbou je kostel sv. Jiljí v obci Blanice, který má silně poškozenou obvodovou vnější fasádu, avšak střecha už prošla zevrubnou renovací. Stavby se většinou nacházejí v menších obcích nebo v jejich bezprostřední blízkosti, kdy nejsou v širokém povědomí veřejnosti a nejspíše i úřadů.

8. ZÁVĚR

Z celkového pohledu na řešené území lze vyzorovat poměrně velké množství sakrálních objektů nejrůznějších typů a architektonických forem. Kostely se většinou nacházejí v obcích, kde leželo sídlo římsko-katolických farností, které zaujímají v České republice dominantní postavení. Výjimku tvoří pouze blanický kostel sv. Jiljí, kde však fara dříve stávala. Tři farní budovy v současnosti neslouží svému původnímu poslání jako sídlo farnosti, jelikož církev nedisponuje dostatečně objemnými finančními prostředky na jejich údržbu. Proto administrativně správní centrum je přesunuto do far ve větších obcích. Kaple stojí většinou na návších obcí, kde plní roli místa, kde mohli obyvatelé nejrůznějšími způsoby komunikovat s Bohem. V řešeném území však byly lokalizovány kaple, které svou polohou ve volném terénu byly odůvodňovány pověstmi, vázající se na ono "posvátné" místo. Výklenkové kaple a boží muka jsou zpravidla situována na okraje obcí u současných i tehdejších komunikacích. Umístění těchto druhů staveb ve volné krajině je vázáno na v současnosti zaniklé cesty. Zvonička byla lokalizována pouze ve dvou případech, nacházející se na návšní části vsi v poměrně malých obcích bez návšní kaple. Výskyt zvonice byl zaznamenán pouze v jediném případě, a to na poutním místě Lomec v blízkosti kostela. Umístění hřbitovů se většinou váže na kostelní areály v menších obcích, které však jsou svou nedostačující rozlohou v současnosti kapacitně zaplněny. Proto v obcích, které se nabízely svou dobrou dopravní dostupností, (Bavorov, Bílsko a Vodňany) byly za hranicemi obce vybudovány nové, už svou rozlohou kapacitně dostačující hřbitovní areály.

Pozůstatky po židovském osídlení ilustrují pouze čtyři objekty, kdy tři z nich v současnosti slouží jako kulturně-historické památky navštěvované turisty. Židovská modlitebna v Čichčicích je využívána jako obytný dům

Drtivá většina staveb v řešeném území není nijak poškozena nebo má jen mírně poškozenou fasádu nebo mírně poškozenou střechu. Reprezentativní fyzický stav objektů podává kvalitní informaci o obci nebo o církevní správní jednotce, že uvolňuje dostatečně objemné finanční prostředky na rekonstrukce sakrálních památek.

9. POUŽITÁ LITERATURA

Knižní publikace:

ČERNÝ, J., (2006): *Poutní místa jižních Čech: Milostné obrazy, sochy a místa zvláštní zbožnosti*. České Budějovice: Veduta, 313 s.

DUDÁK, V., (2000): *Encyklopedie světové architektury: Díl 1, A/K*. Praha: Baset, 534 s

FIEDLER, J., (1992): *Židovské památky v Čechách a na Moravě*. Praha: Safer, 200 s.

HAVRÁNEK, L., (2010): *Skočice*. České Budějovice: Nová forma, 105 s.

HÁJEK, P., (2009): *Zděná boží muka v jižních Čechách*. České Budějovice: Národní památkový ústav, 243 s.

HÁJEK, T., BUKAČOVÁ, I., (2006): *Příběh drobných památek: Od nezájmu až k fascinaci*. Lomnice nad Popelkou: Studio JB, 140 s.

CHODURA, R., (1999): *Malý slovník pojmů sakrální architektury*. České Budějovice: Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 60 s.

KUČA, K., (2001): *České, moravské a slezské zvonice*. Praha: Libri, 379 s.

LOUŽENSKÝ, J., (1996): *Děkanský kostel Narození Panny Marie ve Vodňanech*. Vodňany: Městské muzeum a galerie, 76 s.

Náboženské vyznání obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu v letech 1921-1991. (1995) Praha: Český statistický úřad, 302 s.

POCHE, E. a kol., (1977): *Umělecké památky Čech 1, A/J*. Praha: Academia, 643 s.

POCHE, E. a kol., (1978): *Umělecké památky Čech 2, K/O*. Praha: Academia, 578 s.

POCHE, E. a kol., (1980): *Umělecké památky Čech 3, P/Š*. Praha: Academia, 538 s.

POCHE, E. a kol., (1982): *Umělecké památky Čech 4, T/Ž*. Praha: Academia, 636 s.

ROZKOŠNÁ, B., JAKUBEC, P., (2004): *Židovské památky Čech: Historie a památky židovského osídlení Čech*. Brno: Era, 480 s.

SOkA Strakonice, listiny č.1-35. citováno z: OLEJNÍK, J., (2006): *Bavorov: Kapitoly z minulosti a současnosti města*. Bavorov: Město Bavorov, 108 s.

ŠKRABAL, J. a kol., (2006): *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005: 2. díl : abecední přehled obcí a částí obcí v letech 1869 – 2005*. Praha: Český statistický úřad, 623 s.

VAVERKA, J. a kol., (2001): *Nové kostely a kaple z konce 20. století v České republice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 435 s.

Články v odborných publikacích:

HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., (2007): *Geografický výzkum religiózní krajiny Česka*. In: *Miscellanea Geographica Universitatis Bohemiae Occidentalis*, č. 13, s. 161-166

HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., (2011): *Sakrální objekty v krajině jako nedílná součást českého venkova*. In: *Obec a finance*, č.1, s. 52-54

Články v novinách:

autor neznámí, (1998): *Kaplička nyní čeká na rekonstrukci*, In: *Vodňanské noviny*, roč. 9, č. 20, s. 3.

BERKA, R., (2001): *Svatováclavská kaplička u Skočic*, In: *Vodňanské noviny*, roč. 12, č. 13, s. 9.

BERKA, R., (2003): *V Lidmovicích vyrostla nová kaplička*, In: *Vodňanské noviny*, roč. 14, č. 21, s. 4.

HUNEŠ, R., (2006a): *Drobné sakrální památky na Vodňansku: Kaple a kapličky v Drahonicích*, In: *Vodňanské noviny*, roč. 17, č. 18, s. 4.

HUNEŠ, R., (2006b): *Drobné sakrální památky na Vodňansku: Kaplička Nejsvětější Trojice u Krašlovic*, In: *Vodňanské noviny*, roč. 17, č. 9, s. 4.

VELKOVÁ, J., (2008): *Zastavení na podzimní vycházce*. Zpravodaj města Vodňany, roč. 2, č. 10, s. 14.

ČÍŽEK, V., (2007): *Ze života místních částí: Kaplička sv. Linharta ve Vodňanských Svobodných Horách*, In: Zpravodaj města Vodňany, roč. 1, č. 11, s. 8.

Elektronické zdroje:

Biskupství českobudějovické: Strakonice-Vikariáty [online] [cit. 2011-4-7]. Dostupné na: <<http://www.bcb.cz/Katalog/Vikariaty/Strakonice/>>

BŘEHOVSKÝ, M.,: *Úvod do geografických informačních systémů: Přednáškové texty*. [online] [cit. 2011-03-13]. Dostupné na: <<http://gis.zcu.cz/studium/ugi/e-skripta/ugi.pdf>>.

Český statistický úřad: *Administrativní mapa SO ORP Vodňany*. [online] [cit. 2010-9-24]. Dostupné na: <http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/orp_vodnany>

Český statistický úřad: *Statistický průvodce obcemi Jihočeského kraje*. 2009 [cit. 2011-3-17]. Dostupné na: <<http://www.vykazy.cz/x/edicniplan.nsf/publ/311312-09-2009>>

Český statistický úřad: *Základní informace o obcích ČR: Okres Strakonice*. 2003 [cit. 2011-4-7]. Dostupné na: <http://notes2.czso.cz/x/redakce.nsf/i/podrobne_udaje_v_publicacich_ze_sldb_2001>

Český úřad zeměměřický a katastrální: Nahlížení do katastru nemovitostí [online], [cit. 2011-4-7]. Dostupné na: <<http://nahlizeniidokn.cuzk.cz/>>

JIHOČESKÝ KRAJ: Granty a příspěvky Jihočeského kraje: *Granty a příspěvky ve stadiu schvalování* [online], [cit. 2011-4-7]. Dostupné na: <[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=1155&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=1155&par[lang]=CS)>

LOMEC.CZ: [online], [cit. 2011-4-7]. Dostupné na: <<http://www.lomec.cz/>>

Národní památkový ústav: *Monument/Intranet-Nemovité památky*. [online], [cit. 2011-4-7]. Dostupné na: <<http://monumnet.npu.cz/pamfond/hledani.php>>

Národní geoportal INSPIRE: *cenia_rt_ortofotomapa_aktualni* [online], [cit. 2011-4-7]. Dostupné přes IMS server: <<http://geoportal.gov.cz/arcgis/services>>

MAPY.CZ: *Turistické mapy*. [online], [cit. 2011-4-7]. Dostupné na: <<http://www.mapy.cz/>>

10. POUŽITÉ ZKRATKY

č.p......číslo popisné

ČSÚ.....Český statistický úřad

GIS.....Geografické informační systémy

NPÚ.....Národní památkový ústav

11. SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek č.1: Založení nové vrstvy (shapefile)

Obrázek č.2: Vytvoření atributové tabulky

Obrázek č. 3: Zápis hodnot do atributové tabulky

Obrázek č. 4: Výběr sledovaných obcí ve spádovém území ORP Vodňany

Obrázek č.5: Spojení mapových vrstev

Obrázek č. 6: Digitalizace území

Obrázek č. 8: Export shapefile do geodatabáze

Tabulka č. 1: Symboly sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany

Tabulka č. 2: Stav sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany

Tabulka č. 3: Památková ochrana sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany

Tabulka č. 4: Vlastnická struktura sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany

Tabulka č. 5: Retifikace

Tabulka č. 6: Výstup vlastního terénního výzkumu

Tabulka č. 7: Vybrané údaje o obcích v řešeném území

Tabulka č. 8: Index sekularizace v obcích v řešeném území

12. SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1** - Kvalifikace stupně poškození sakrálních objektů ve spádovém území
ORP Vodňany k 31.12.2010
- Příloha č. 2** – Seznam sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany k 31.12.2010
- Příloha č. 3** – Počet obyvatel v obcích spádového území ORP Vodňany k 31.12.2001
- Příloha č. 4** – Religiozita obyvatelstva v obcích spádového území ORP Vodňany
k 31.12.2001
- Příloha č. 5** – Index sekularizace obyvatelstva v obcích spádového území ORP Vodňany
k 31.12.2001
- Příloha č. 6** – Sakrální objekty ve spádovém území ORP Vodňany k 31.12.2010
- Příloha č. 7** – Památková ochrana sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany
k 31.12.2010
- Příloha č. 8** – Vlastnická struktura sakrálních objektů ve spádovém území ORP
Vodňany k 31.12.2010
- Příloha č. 9** – Sakrální památky v Bavorově k 31.12.2010
- Příloha č. 10** – Sakrální památky v Bílsku k 31.12.2010
- Příloha č. 11** – Sakrální památky v Blanici k 31.12.2010
- Příloha č. 12** – Sakrální památky v Čichticích k 31.12.2010
- Příloha č. 13** – Sakrální památky v Drahonicích k 31.12.2010
- Příloha č. 14** – Sakrální památky v Chelčicích k 31.12.2010
- Příloha č. 15** – Sakrální památky na poutním místě Lomec k 31.12.2010
- Příloha č. 16** – Sakrální památky ve Skočicích k 31.12.2010
- Příloha č. 17** – Sakrální památky ve Vodňanech k 31.12.2010
- Příloha č. 18** – Mapový list III. vojenského mapování (Bavorovsko-Prachaticko)
- Příloha č. 18** – Mapový list III. vojenského mapování (Vodňansko-Netolicko)

13. PŘÍLOHY

Příloha č. 1 - Kvalifikace stupně poškození sakrálních objektů ve spádovém území

ORP Vodňany k 31.12.2010

- Bez poškození

Fotografie č.1,2,3,4 - Sada zevních fotografií návesní výklenkové kaple v obci Tourov (Václav Blahout, dále už jen VB)

- Mírně poškozena fasáda

Fotografie č.5,6,7,8 - Sada zevních fotografií božích muk sv. Linharta v katastrálním území obce Stožice (VB)

- **Mírně poškozena střecha**

Fotografie č.9 – kaple v obci Pohorovice (VB)

- Mírně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha

Fotografie č.10,11,12,13 - Sada zevních fotografií výklenkové kaple v katastrálním území obce Měky nec (VB)

- **Silně poškozena fasáda**

Fotografie č.14 – kostel sv. Jiljí v obci Blanice (VB)

- Silně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha

Fotografie č.15,16,17 - Sada zevních fotografií výklenkové kaple v katastrálním území obce Blanice (VB)

Příloha č. 2 – Seznam sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany k 31.12.2010

ID	LOKALITA	TYP OBJEKTU	STAV OBJEKTU	PAMATKOVÁ OCHRANA (NPÚ)	VLASTNÍK
77	Albrechtice	návesní kaple sv. Jana Nepomuckého	bez poškození	ano	obec Drahonice
6	Bavorov; ul. Útěšovská	kostel Nanebevzetí P. Marie	bez poškození	ano	Římskokatolická farnost Bavorov
54	Bavorov	boží muka	mírně poškozena fasáda	ne	město Bavorov
92	Bavorov; ul. Farská; č.p. 100	fara	církevně využívaný	ano	Římskokatolická farnost Bavorov
91	Bavorov; ul. Hřbitovní	hřbitov	využívaný	ne	město Bavorov
113	Bavorov (Bavorovské Svobodné Hory)	zvonička	bez poškození	ne	město Bavorov
58	Bílsko	kostel sv. Jakuba Většího	mírně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha	ano	Římskokatolická farnost Bílsko
59	Bílsko	výklenková kaple	bez poškození	ne	Římskokatolická farnost Bílsko
60	Bílsko	výklenková kaple	bez poškození	ne	Římskokatolická farnost Bílsko
61	Bílsko	výklenková kaple	bez poškození	ne	Římskokatolická farnost Bílsko
62	Bílsko	výklenková kaple	bez poškození	ne	Římskokatolická farnost Bílsko
57	Bílsko	boží muka	bez poškození	ano	obec Bílsko
106	Bílsko, č.p. 1	fara	profánně nevyužívaný	ne	obec Bílsko
89	Bílsko	hřbitov	využívaný	ne	obec Bílsko

90	Bílsko	hřbitov u kostela sv. Jakuba Většího	nevyužívaný	ne	Římskokatolická farnost Bílsko
2	Blanice	kostel sv. Jiljí	silně poškozena fasáda	ano	Římskokatolická farnost Bavorov
4	Blanice	kaple sv. Gertrudy	bez poškození	ano	město Bavorov
102	Blanice	výklenková kaple sv. Vojtěcha	silně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha	ano	město Bavorov
93	Blanice	hřbitov u kostela sv. Jiljí	nevyužívaný	ne	Římskokatolická farnost Bavorov
56	Budyně	návesní kaple	bez poškození	ne	obec Budyně
3	Čavyně	návesní kaple	bez poškození	ne	město Vodňany
27	Černěves	návesní kaple sv. Antonína	bez poškození	ano	obec Libějovice
11	Čichtice	návesní kaple	bez poškození	ne	město Bavorov
1	Čichtice	výklenková kaple	bez poškození	ne	město Bavorov
10	Čichtice	výklenková kaple	bez poškození	ne	město Bavorov
9	Čichtice	boží muka	mírně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha	ano	město Bavorov
112	Čichtice, č.p. 92	modlitebna	profánně využíváný	ano	Josef Bláha
94	Čichtice	židovský hřbitov	rekonstruováno	ano	Židovská obec v Praze
44	Čičenice	návesní kaple sv. Václava	mírně poškozena fasáda	ne	obec Čičenice
43	Čičenice	výklenková kaple	bez poškození	ne	obec Čičenice
45	Čičenice (Strpí)	návesní kaple Nejsvětější Trojice	bez poškození	ano	obec Čičenice
46	Čičenice (Újezdec)	návesní kaple sv. Vojtěcha	bez poškození	ano	obec Čičenice
47	Čičenice (Újezdec)	výklenková kaple	bez poškození	ne	obec Čičenice
74	Drahonice	návesní kaple Panny Marie	bez poškození	ano	obec Drahonice

73	Drahonice	výklenková kaple sv. Josefa	bez poškození	ne	obec Drahonice
75	Drahonice	výklenková kaple sv. Jana Nepomuckého	bez poškození	ne	obec Drahonice
76	Drahonice	výklenková kaple sv. Vavřince	bez poškození	ne	obec Drahonice
25	Hvožd'any	návesní kaple	bez poškození	ne	město Vodňany
24	Hvožd'any	boží muka	mírně poškozena fasáda	ne	město Vodňany
14	Chelčice	kostel sv. Martina	bez poškození	ano	Římskokatolická farnost Chelčice
15	Chelčice	kaple sv. Máří Magdalény	bez poškození	ano	Ing. Roman Kinkor
16	Chelčice	výklenková kaple sv. Jana Nepomuckého	bez poškození	ne	obec Chelčice
5	Chelčice	výklenková kaple	silně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha	ne	obec Chelčice
105	Chelčice; č.p. 1	fara	profánně využíváný	ne	obec Chelčice
96	Chelčice	hřbitov u kostela sv. Martina	nevyužívaný	ne	obec Chelčice
41	Kloub	návesní kaple Panny Marie	bez poškození	ano	obec Pohorovice
78	Krajníčko	návesní kaple	bez poškození	ne	obec Krajníčko
33	Krašlovice	návesní kaple	bez poškození	ne	obec Krašlovice
34	Krašlovice	výklenková kaple Nejsvětější Trojice	silně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha	ne	obec Krašlovice
17	Křepice	návesní kaple	bez poškození	ne	obec Stožice
18	Křepice	výklenková kaple	bez poškození	ne	obec Stožice
36	Křtětice	návesní kaple	bez poškození	ne	město Vodňany
51	Křtětice	výklenková kaple	mírně poškozena střecha	ne	město Vodňany
86	Libějovice	návesní výklenková	mírně poškozena fasáda	ano	obec Libějovice

		kaple sv. Jana Nepomuckého			
26	Libějovice	boží muka	mírně poškozena fasáda	ano	obec Libějovice
35	Lidmovice	návesní výklenková kaple	bez poškození	ne	obec Skočice
63	Měky nec	návesní kaple sv. Prokopa	bez poškození	ano	obec Měky nec
64	Měky nec	výklenková kaple	mírně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha	ano	obec Měky nec
29	Nestanice	výklenková kaple	mírně poškozena fasáda	ne	obec Libějovice
100	Nestanice	boží muka Nejsvětější Trojice	bez poškození	ne	obec Libějovice
28	Nestanice	zvonička sv. Antonína	bez poškození	ano	obec Libějovice
30	Nestanice (Lomec)	poutní kostel Jména P. Marie	bez poškození	ano	Římskokatolická farnost Lomec
108	Nestanice (Lomec)	zvonice	bez poškození	ne	Římskokatolická farnost Lomec
111	Nestanice (Lomec)	křížová cesta	dřevostavba	ne	Římskokatolická farnost Lomec
103	Nestanice (Lomec); č.p. 52	fara	církevně využívaný	ano	Římskokatolická farnost Lomec
97	Nestanice (Lomec)	hřbitov	využívaný	ne	Římskokatolická farnost Lomec
70	Netonice	návesní kaple	bez poškození	ne	obec Bílsko
71	Netonice	výklenková kaple	mírně poškozena fasáda	ne	obec Bílsko
72	Pivkovice	návesní kaple	mírně poškozena fasáda	ne	obec Pivkovice
69	Pivkovice (Chrást)	kaple	bez poškození	ne	obec Pivkovice
40	Pohorovice	návesní kaple	mírně poškozena střecha	ne	obec Pohorovice
42	Radčice	návesní kaple	bez poškození	ne	město Vodňany

80	Radčice	boží muka	bez poškození	ano	město Vodňany
39	Skočice	kostel Navštívení Panny Marie	bez poškození	ano	Římskokatolická farnost Skočice
110	Skočice	kaple Panny Marie Pomocné	mírně poškozena fasáda	ne	obec Skočice
37	Skočice	kaple svatého Jana Nepomuckého	silně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha	ne	Římskokatolická farnost Skočice
38	Skočice	výklenková kaple Panny Marie Pomocné	mírně poškozena fasáda	ne	obec Skočice
99	Skočice	výklenková kaple sv. Václava	bez poškození	ne	obec Skočice
107	Skočice; č.p.1	Fara	církevně nevyužívaný	ano	Římskokatolická farnost Skočice
98	Skočice	hřbitov u kostela Navštívení P. Marie	nevyužívaný	ne	Římskokatolická farnost Skočice
31	Stožice	návesní kaple sv. Jana Nepomuckého	bez poškození	ano	obec Stožice
19	Stožice	boží muka sv. Linharta	mírně poškozena fasáda	ano	obec Stožice
52	Svinětice	návesní kaple	mírně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha	ne	město Bavorov
53	Svinětice	boží muka	mírně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha	ne	město Bavorov
8	Tourov	návesní výklenková kaple	bez poškození	ano	město Bavorov
7	Tourov	boží muka	bez poškození	ano	město Bavorov
12	Truskovice	návesní kaple sv. Floriána	bez poškození	ne	obec Truskovice
13	Truskovice	výklenková kaple	bez poškození	ano	obec Truskovice
22	Újezd	návesní kaple	bez poškození	ne	město Vodňany

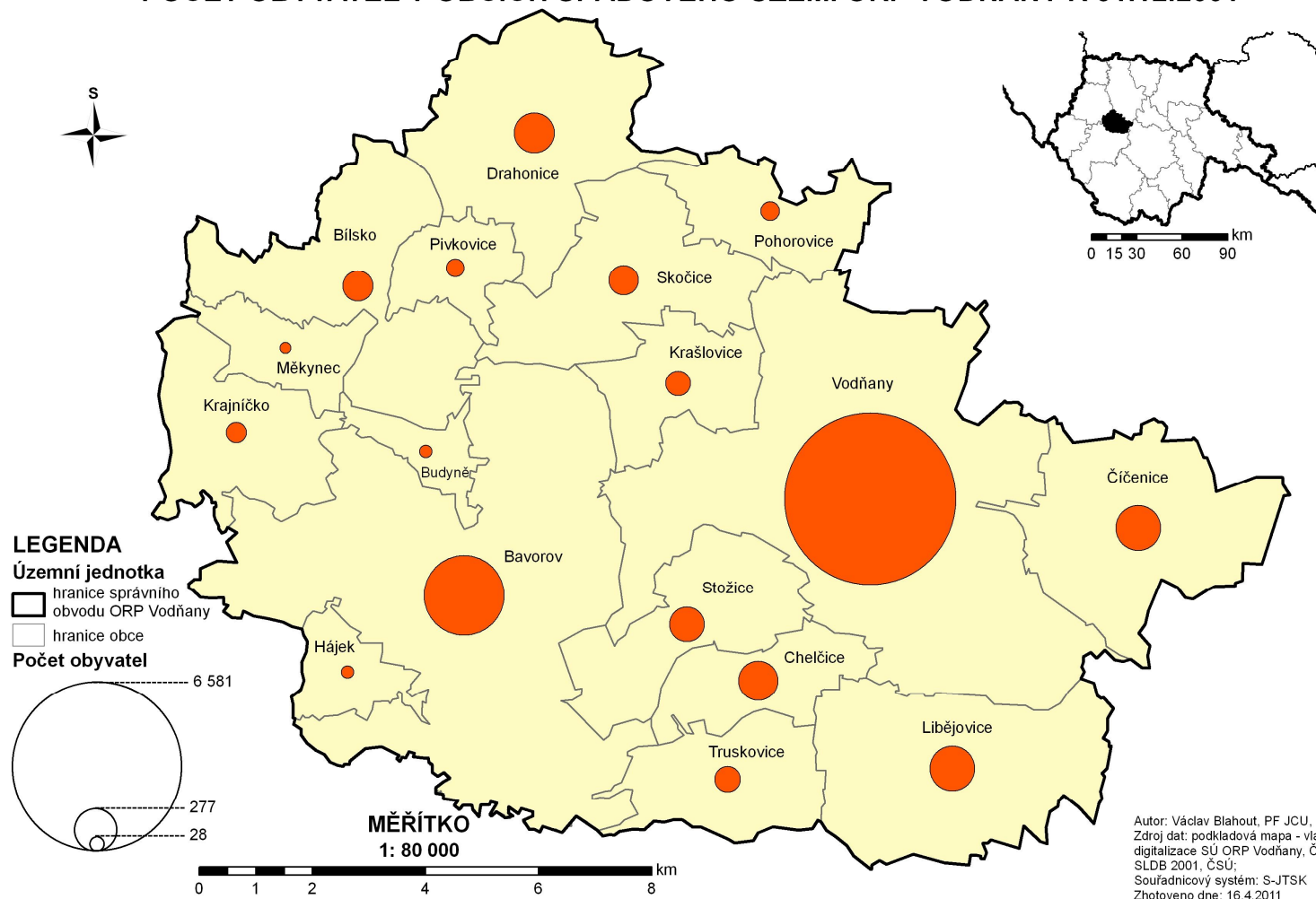
23	Újezd	výklenková kaple	mírně poškozena fasáda	ne	město Vodňany
55	Útěšov	výklenková kaple	mírně poškozena fasáda	ne	město Bavorov
32	Vitice	návesní kaple	bez poškození	ne	obec Krašovice
81	Vodňany; ul. Alešova	kostel Narození Panny Marie	bez poškození	ano	Římskokatolická farnost Vodňany
82	Vodňany; ul. Kodádkova	kostel sv. Jana Křtitele	bez poškození	ano	Římskokatolická farnost Vodňany
83	Vodňany; ul. Kampanova	kostel Církve československé husitské	bez poškození	ne	Náboženská obec Církve československé husitské ve Vodňanech
50	Vodňany; ul. U Vojtěcha	kaple sv. Vojtěcha	bez poškození	ano	město Vodňany
85	Vodňany; ul. Dr. Hajného	kaple Čtrnácti svatých pomocníků	mírně poškozena fasáda	ano	město Vodňany
84	Vodňany; Park Jana Pavla II.	výklenková kaple	mírně poškozena fasáda	ne	Římskokatolická farnost Vodňany
48	Vodňany; ul. Rechle	výklenková kaple	mírně poškozena fasáda	ne	město Vodňany
49	Vodňany; ul. Zátíší	výklenková kaple	mírně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha	ano	město Vodňany
87	Vodňany; ul. Alešova; č.p. 44	fara	církevně využívaný	ano	Římskokatolická farnost Vodňany
88	Vodňany; ul. U Vojtěcha	hřbitov U sv. Vojtěcha	využívaný	ne	město Vodňany
109	Vodňany; park Jana Pavla II.	hřbitov	profánně využívaný	ne	Římskokatolická farnost Vodňany
104	Vodňany; ul. Majerova; č.p. 153	synagóga	profánně využívaný	ano	Židovská obec v Praze
20	Vodňany (Pražák)	návesní kaple	bez poškození	ne	město Vodňany

21	Vodňany (Pražák)	výklenková kaple Nejsvětější Trojice	bez poškození	ano	město Vodňany
95	Vodňany (Pražák)	židovský hřbitov	rekonstruováno	ano	Židovská obec v Praze
79	Vodňany (Vodňanské Svobodné Hory)	návesní kaple Panny Marie	mírně poškozena fasáda	ano	město Vodňany
101	Vodňany (Vodňanské Svobodné Hory)	výklenková kaple sv. Máří Magdalény	bez poškození	ano	město Vodňany
65	Záluží	návesní kaple sv. Jana Nepomuckého	mírně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha	ano	obec Bílsko
67	Záluží	výklenková kaple sv. Pavla	bez poškození	ne	obec Bílsko
68	Záluží	výklenková kaple	mírně poškozena fasáda	ne	obec Bílsko
66	Záluží	boží muka	mírně poškozena fasáda + mírně poškozena střecha	ne	obec Bílsko

ZDROJ: vlastní terénní výzkum k 31.12.2010, NPÚ, ČÚZK

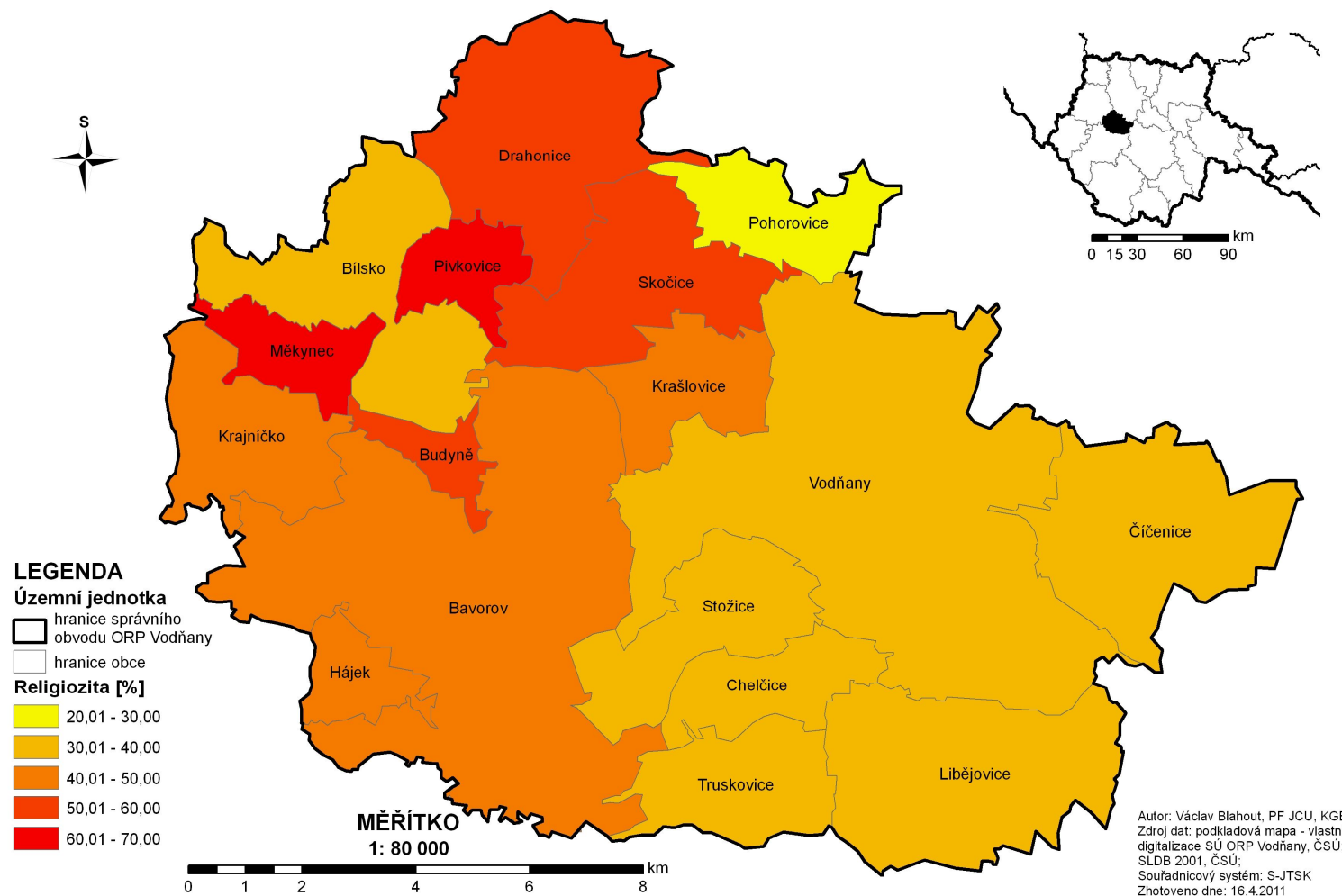
Příloha č. 3 – Počet obyvatel v obcích spádového území ORP Vodňany k 31.12.2001

POČET OBYVATEL V OBCÍCH SPÁDOVÉHO ÚZEMÍ ORP VODŇANY K 31.12.2001

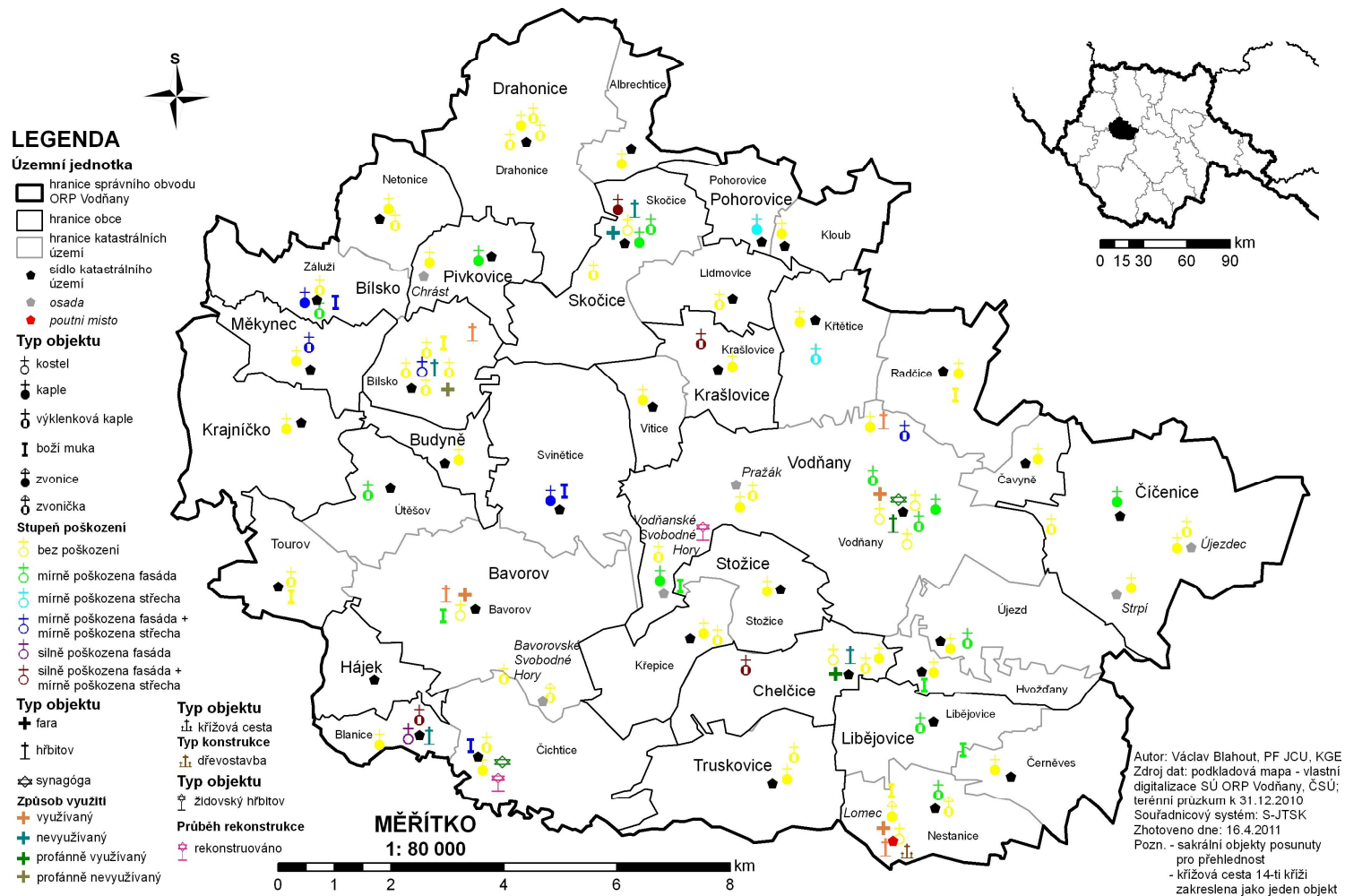

Příloha č. 4 – Religiozita obyvatelstva v obcích spádového území ORP Vodňany k 31.12.2001

RELIGIOZITA OBYVATELSTVA V OBCÍCH SPÁDOVÉHO ÚZEMÍ ORP VODŇANY K 31.12.2001

SAKRÁLNÍ OBJEKTY VE SPÁDOVÉM ÚZEMÍ ORP VODŇANY VK 31.12. 2010

PAMÁTKOVÁ OCHRANA SAKRÁLNÍCH OBJEKTŮ VE SPÁDOVÉM ÚZEMÍ ORP VODŇANY K 31.12.2010

LEGENDA

Územní jednotka

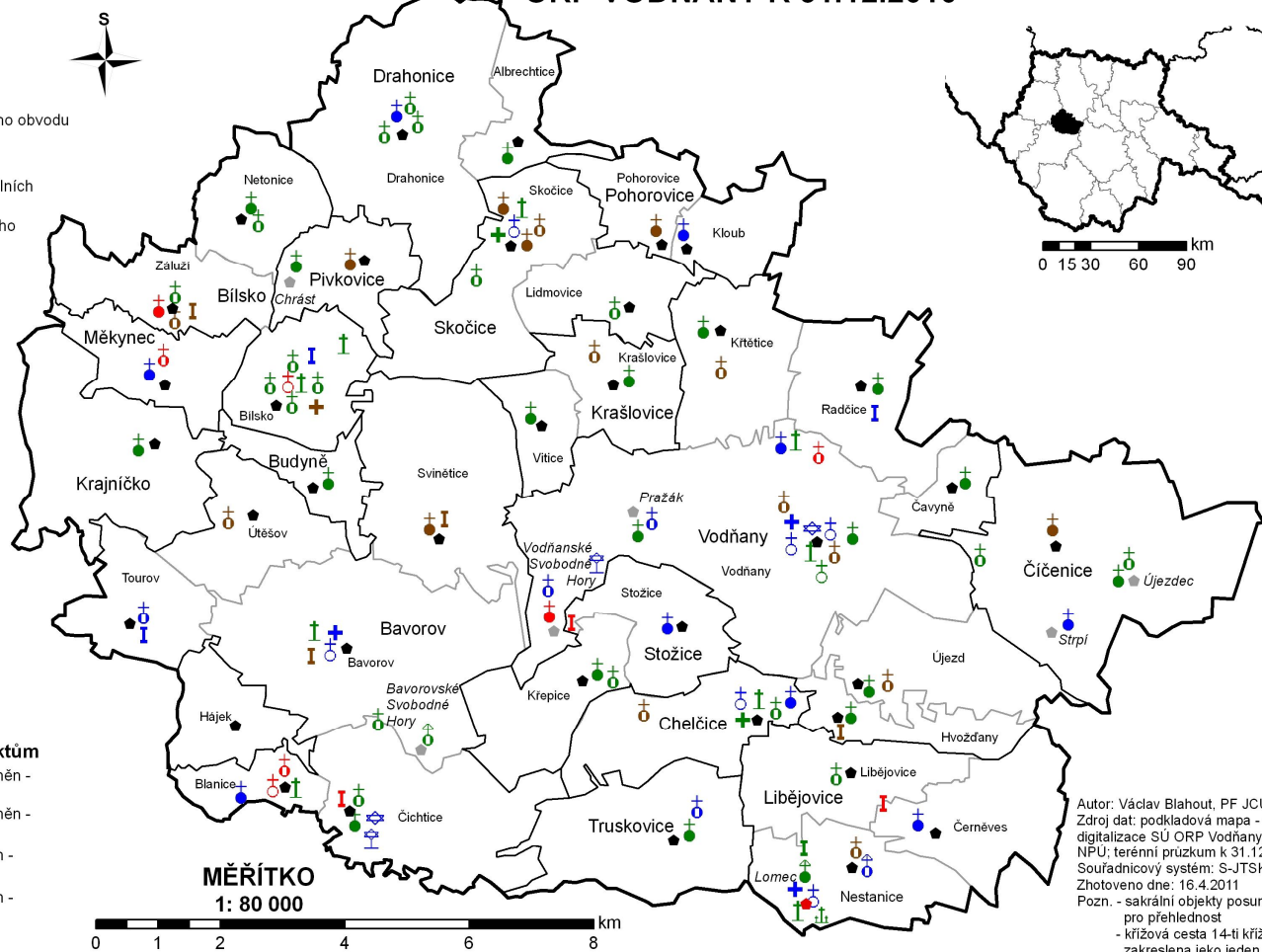
- hranice správního obvodu ORP Vodňany
- hranice obce
- hranice katastrálních území
- sídlo katastrálního území
- osada
- poutní místo

Typ objektu

- kostel
- kaple
- výklenková kaple
- boží muka
- zvonice
- zvonička
- fara
- hřbitov
- křížová cesta
- synagoga
- židovský hřbitov

Vztah NPÚ k objektům

- památkově nechráněn - nepoškozen
- památkově nechráněn - poškozen
- památkově chráněn - nepoškozen
- památkově chráněn - poškozen

Autor: Václav Blahout, PF JCU, KGE
 Zdroj dat: podkladová mapa - vlastní digitalizace SÚ ORP Vodňany, ČSÚ;
 NPÚ: terénní průzkum k 31.12.2010
 Souřadnicový systém: S-JTSK
 Zhotoveno dne: 16.4.2011
 Pozn. - sakrální objekty posunuty pro přehlednost
 - křížová cesta 14-ti kříží zakreslena jako jeden objekt

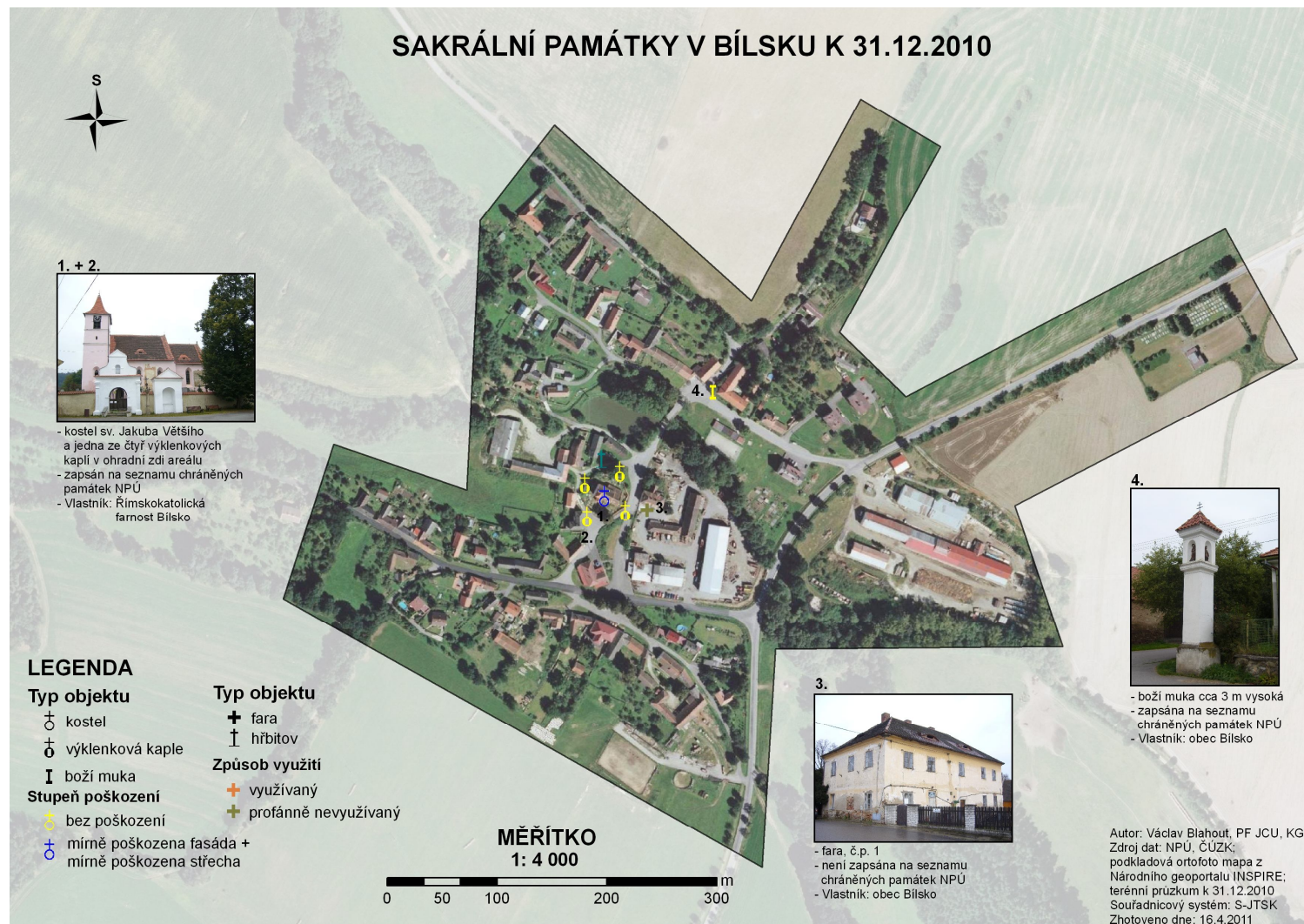
Příloha č. 8 – Vlastnická struktura sakrálních objektů ve spádovém území ORP Vodňany k 31.12.2010

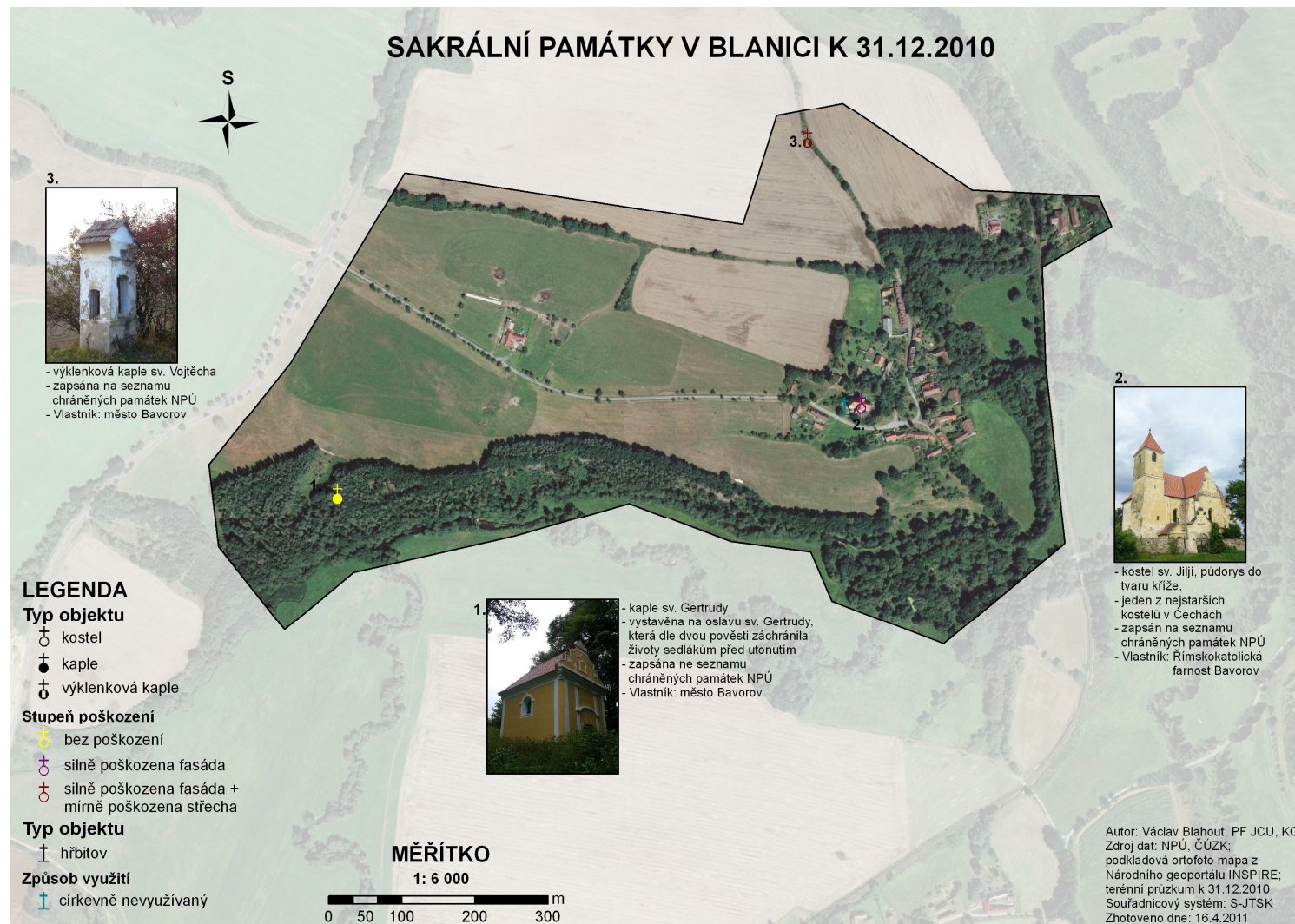
Příloha č. 9 – Sakrální památky v Bavorově k 31.12.2010

Příloha č. 10 – Sakrální památky v Bílsku k 31.12.2010

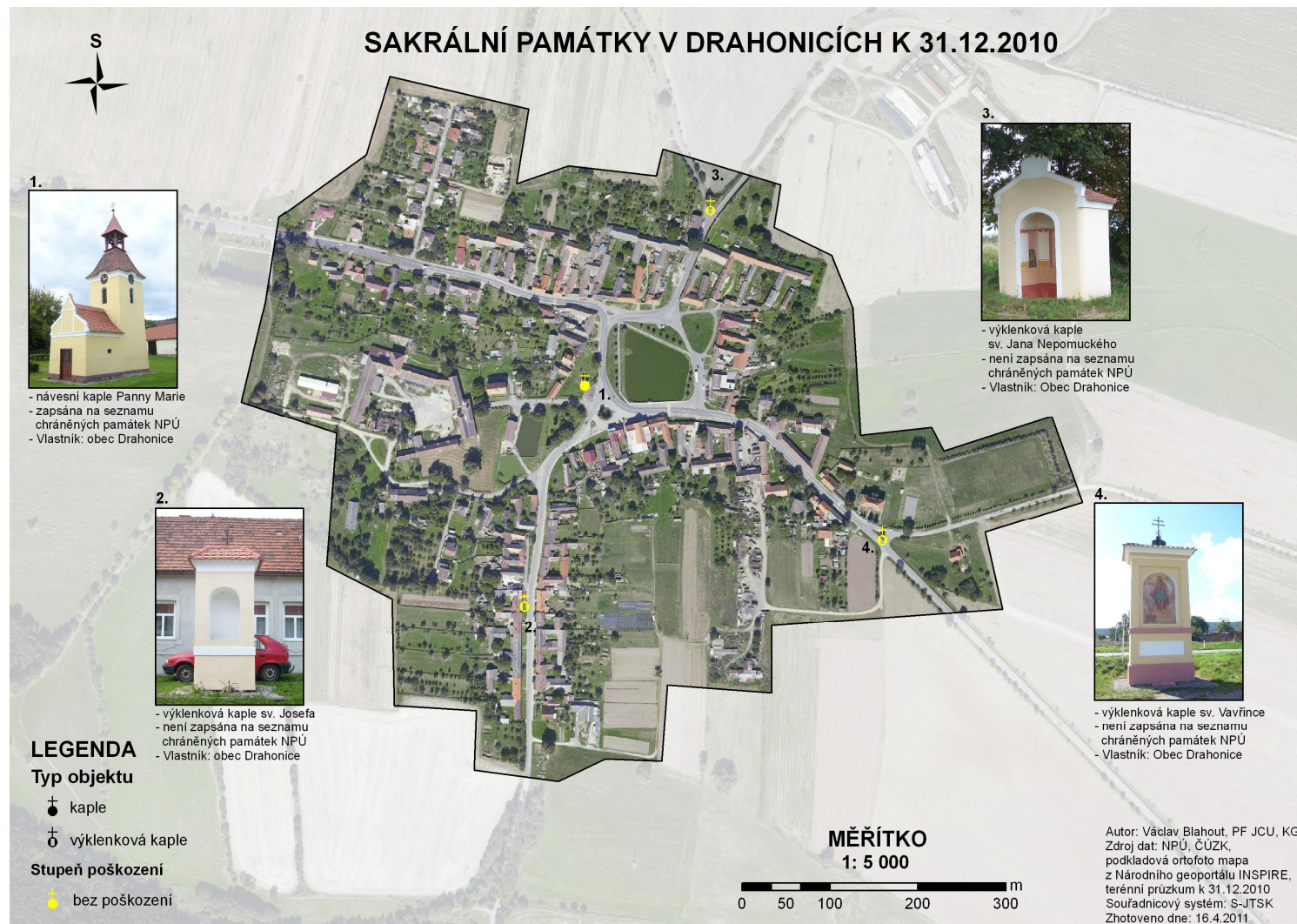
Příloha č. 11 – Sakrální památky v Blanici k 31.12.2010

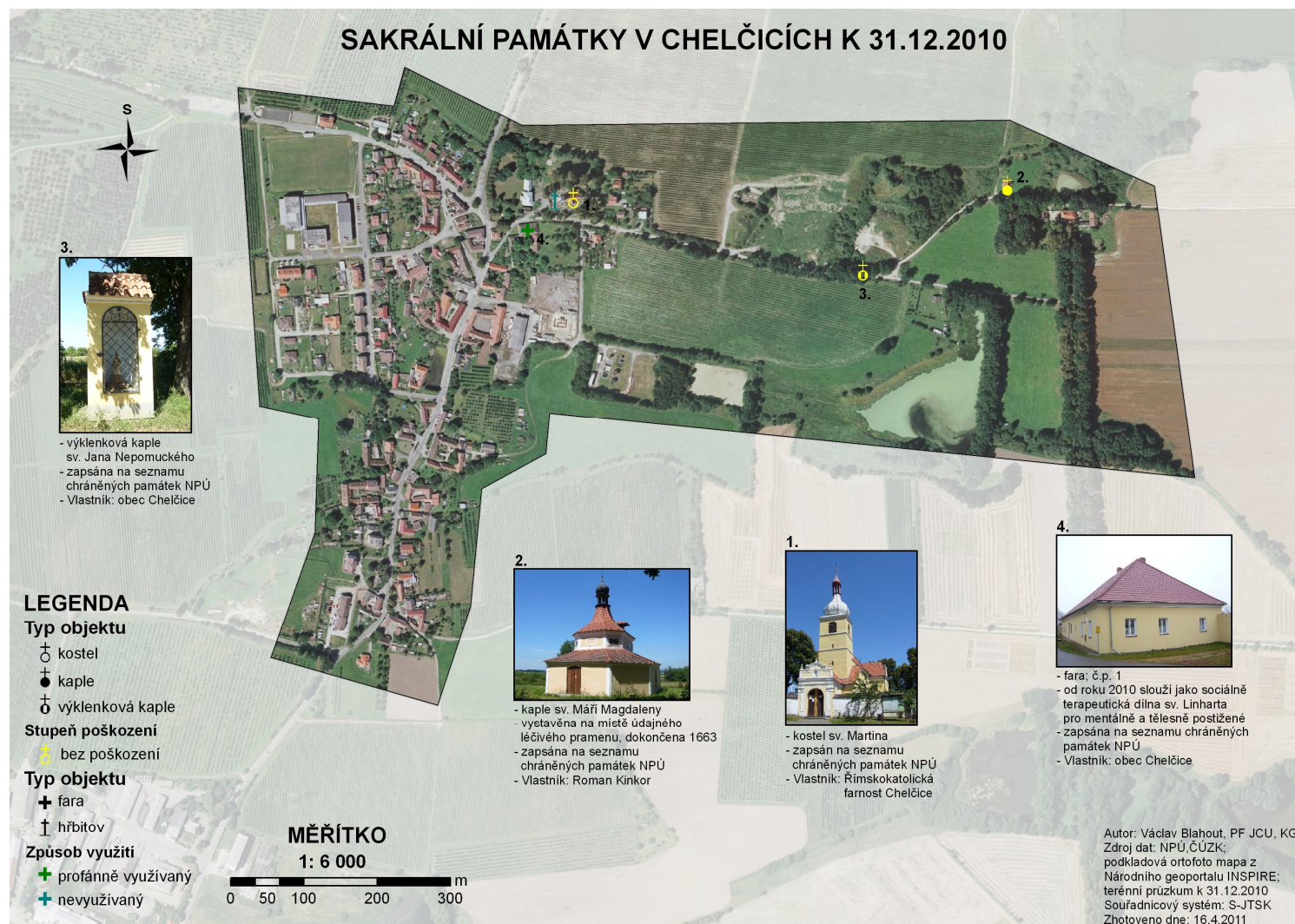
Příloha č. 12 – Sakrální památky v Čichticích k 31.12.2010

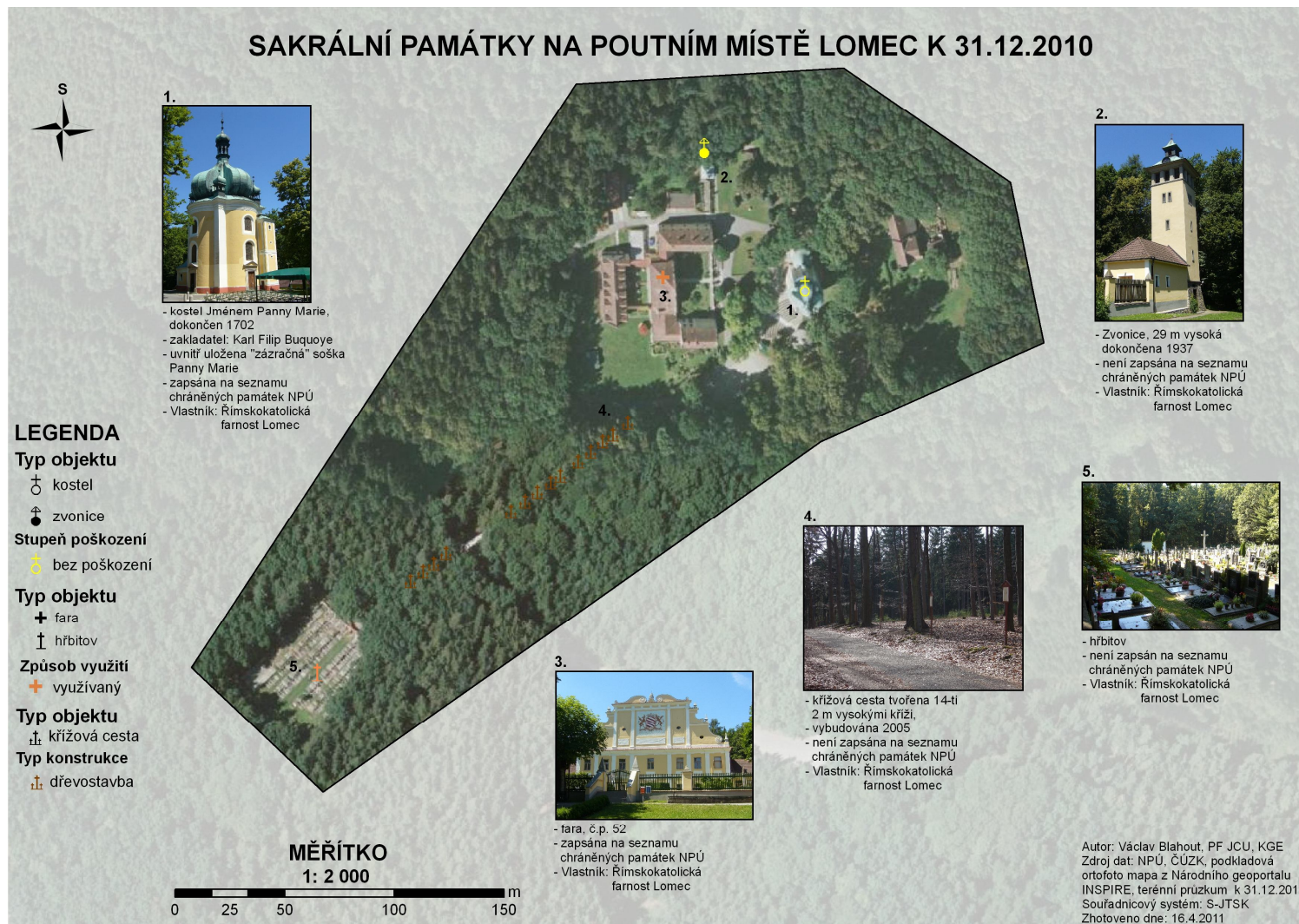
Příloha č. 13 – Sakrální památky v Drahonicích k 31.12.2010

Příloha č. 14 – Sakrální památky v Chelčicích k 31.12.2010

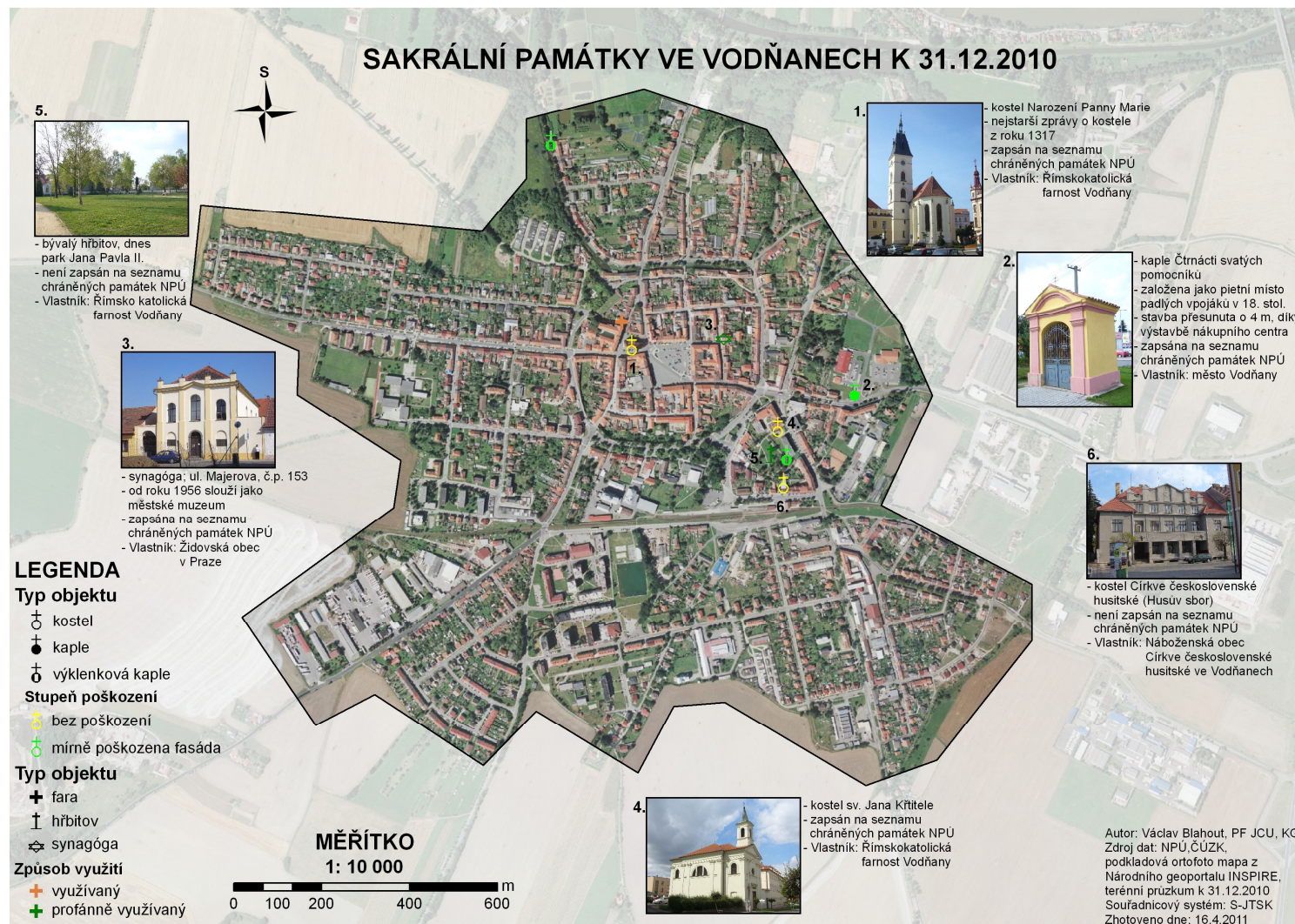
Příloha č. 15 – Sakrální památky na poutním místě Lomec k 31.12.2010

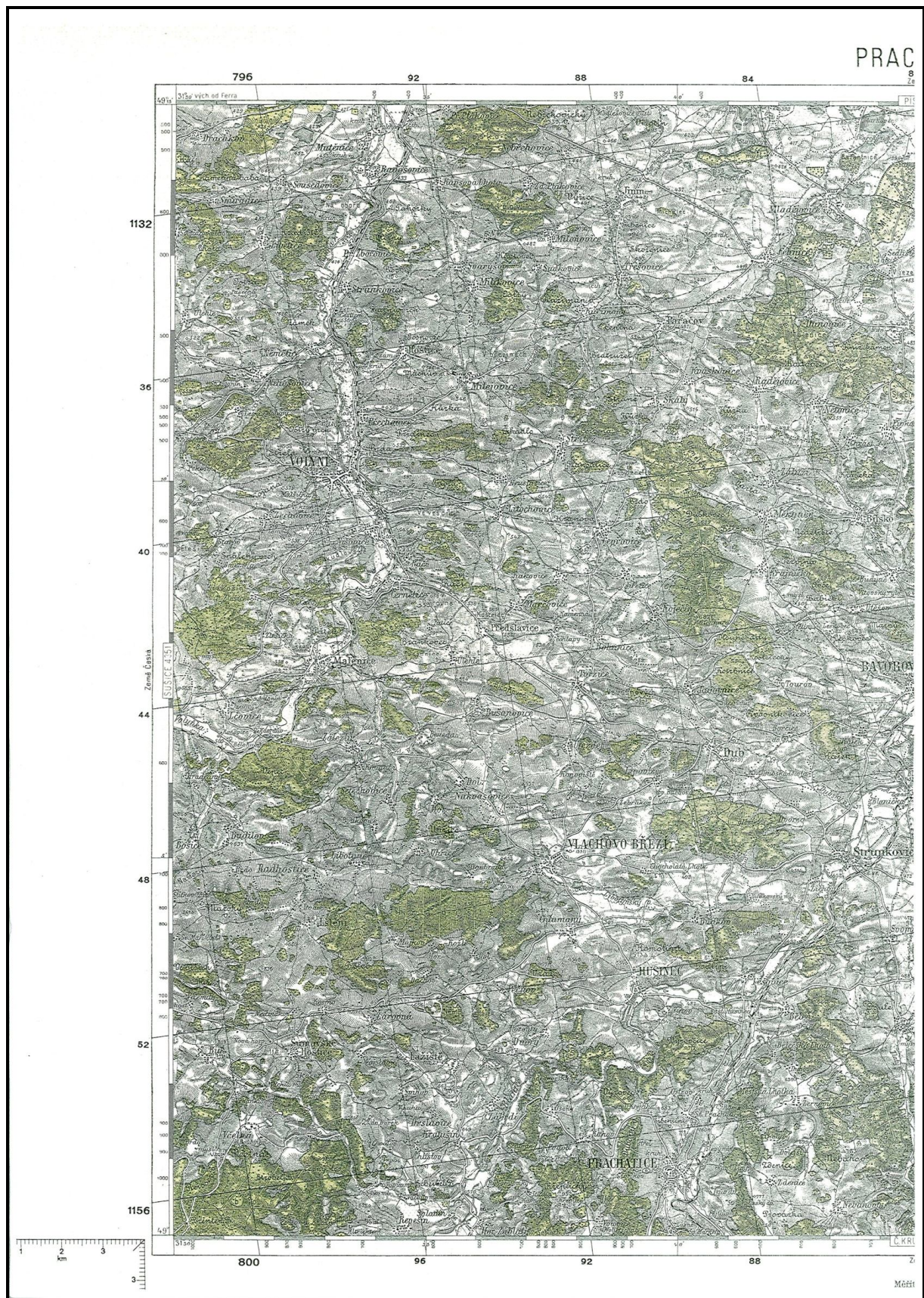
Příloha č. 16 – Sakrální památky ve Skočicích k 31.12.2010

Příloha č. 17 – Sakrální památky ve Vodňanech k 31.12.2010

Příloha č. 18 – Mapový list III. vojenského mapování (Bavorovsko-Prachaticko)

Příloha č. 19 – Mapový list III. vojenského mapování (Vodňansko-Netolicko)

